

CURIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 265-266 / iunie 2014

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

După cum se știe, poporul român, ca și cel ucrainean, au venit, timp de secole, în contact cu diverse alte popoare, din care cauză limbile lor au suferit o serie de influențe îndeosebi în domeniul vocabularului și al sistemului de formare a cuvintelor, aceste compartimente ale limbii, prin natura lor, având o aptitudine sporită de a pătrunde în sistemul străin. Înainte de a exemplifica și de a comenta interferențele lexicale româno-ucrainene se impun câteva considerații de ordin general cu privire la interferența propriu-zisă, care constituie un aspect fundamental al contactului dintre limbi și una

româno-ucrainene. Interesele economice și credința comună - ortodoxismul - care-i leagă pe români de ucraineni au apropiat întotdeauna cele două popoare. Dacă avem în vedere numai comerțul pe care-l face Lvovul, capitala Galiției, cu orașele moldovenești și chiar cu cele muntenești sau schimbul de valori deosebit de activ în secolul al XVII-lea, după ce Petru Movilă devine mai întâi arhimandrit al mănăstirii Pecerska Lavra, iar apoi, în 1633, mitropolit al Kievului și Haliciului, atunci înțelegem foarte bine de ce aceste contacte au fost atât de vii.

1966), de la Fr. Miklosich încoace, după câte știm, nu s-a întreprins. În lista de cuvinte întocmită de noi pentru elementele lexicale românești din ucraineană, în număr de 758 de cuvinte, 200 dintre ele nu se regăsesc în contribuțiile anterioare. Cuvintele pătrunse din română în limba ucraineană n-au avut toate aceeași soartă. Unele dintre ele au fost atestate numai în ariile bilingve care favorizau împrumutul, iar altele s-au generalizat pe suprafețe de teren întinse. Examinând cuvintele cuprinse în lista de cuvinte, observăm că ele constituie împrumuturi în domeniile cele mai variate. Ca

Interferențe istorice și lingvistice româno-ucrainene

dintre cele mai importante probleme referitoare la studiul vocabularului în general. Interferența lexicală este fie un produs al bilingvismului, fie consecința simplă cunoașterii a unei limbi străine, pe care vorbitorul influențat de ea poate să nu o folosească în mod curent.

Recurgerea la interferențe (împrumuturi) din alte limbi este favorizată, adeseori, determinată de mai mulți factori, dintre care mai importanți sunt: vecinătatea geografică, amestecul de populație (sau chiar conviețuirea propriu-zisă) și relațiile de ordin politic, economic și cultural, care se pot stabili între diverse popoare.

Învecinarea pe mai mult de jumătate din întinderea frontierelor a teritoriului etnic românesc cu cel ucrainean a făcut ca de-a lungul veacurilor românii să fie în raporturi foarte strânse cu ucrainenii. Relațiile cu ucrainenii pleacă - după Nicolae Iorga - din secolul al XII-lea, dacă nu și de mai înainte și ele nu s-au întrerupt niciodată. În ceea ce privește legăturile comerciale cu Ucraina, ele pot fi urmărite chiar de la începutul Moldovei ca stat" (Nicolae Iorga, *Scurtă istorie a slavilor răsăriteni. Rusia și Polonia. Simple linii de orientare*, București, 1919, p. 10).

Deși, începând din secolul al XIV-lea ucrainenii vestici și, parțial, cei estici și-au dus viața în cadrul unor state străine, acest lucru nu a împiedicat multiple forme ale contactelor

Academia Kievo-Movileană

Dar apropierea, manifestată în toate domeniile de activitate, dintre cele două popoare a fost favorizată și de prezența populației ucrainene pe teritoriul românesc și a celei românești pe teritoriul ucrainean.

Problema interferențelor lingvistice româno-ucrainene, din punctul de vedere al influenței românești, a fost studiată cu deosebire în a doua jumătate a secolului al XX-lea. Un studiu sistematic și complet asupra acestei probleme, așa cum am făcut noi de pildă pentru limba ucraineană (vezi Ion Robciuc, *Raporturile lingvistice româno-ucrainene*), București,

număr și vechime, pe primul plan se situează elementele lexicale din sfera creșterii vitelor și mai ales a păstoritului: *brýndza*, *ciúlyi*, *dzer*, *floiéra*, *kliag*, *kyrd*, *rumegáty* ș.a. Legat de vechimea unora dintre aceste împrumuturi, Ovid Densusianu (*Istoria limbii române*, 1961, vol. I, p. 199) scria: „... dacă ucraineana și alte câteva limbi slave septentrionale cunosc formele românești *kliag*, *gliag* etc., acestea trebuie să fi fost introduse în ele dintr-o epocă foarte veche, anterioară, în orice caz, secolului al XIII, când *kl*, *gl* se mai păstrau“.

Despre influența limbii ucrainene asupra celei române s-au scris, mai ales în ultimele decenii ale secolului trecut contribuții numeroase și valoroase. Pe baza datelor noi, tema a fost reluată, în ultima perioadă, de

noi, din perspectiva unei îndelungate experiențe. Utilizând un bogat material documentar, am stabilit un număr de aproximativ 1.000 de cuvinte de origine ucraineană în limba română. Cele mai multe dintre ele apar numai în ariile de influență ucraineană compactă, iar altele au o răspândire (aproape) generală: *báhnă*, *bálie*, *bezmétic*, *borș*, *lan*, *rostopáscă* ș.a.

Interferențele lingvistice româno-ucrainene datează, după Al. Rosetti și alți lingviști, din secolul al XII-lea.

Ion ROBCIUC

Declaratie politica

Alegerile prezidentiale din Ucraina

In aceeași zi în care cetățenii din unele state membre ale Uniunii Europene își exprimau opțiunile pentru viitoarea componență a Parlamentului European, în Ucraina au avut loc alegeri prezidențiale anticipate, considerate, la scară largă, ca fiind cruciale pentru viitorul țării.

Background-ul extrem de tensionat din ultimele luni, caracterizat de bine cunoscutele proteste proeuropene, înlăturarea de la putere a lui Viktor Ianukovyci, anexarea ilegală a peninsulei Crimeea de către Federația Rusă, s-a menținut și în ziua scrutinului, prin acțiunile separatistilor prorusi din Donețk și Luhansk, care au urmat proclamării așa-numitei „Republica Novorossia”. În acest context general marcat de provocări politice, economice și mai ales de securitate, îmbucurător este faptul că s-a înregistrat o prezență ridicată la vot și că, în mod constant, s-au depus eforturi pentru stabilirea unui cadru adecvat scrutinului, în conformitate cu angajamentele internaționale și cu respectarea libertăților fundamentale.

Date fiind aceste premise, nu pot decât să apreciez efortul considerabil al autorităților de la Kiev pentru asigurarea condițiilor de vot pe întreg teritoriul țării și pentru organizarea de alegeri libere, transparente și corecte. Totodată, în calitate de reprezentant al minorității ucrainene în Parlamentul României, doresc să salut alegerea lui Petro Porosenko în funcția de președinte al Ucrainei și să îmi exprim încrederea în puterea și determinarea sa de a duce la bun sfârșit mandatul pe care poporul ucrainean, prin vot liber exprimat, i l-a acordat. Ucrainenii au ales să privească cu încredere spre viitor, spre stabilitate și prosperitate.

Fără îndoială, rezultatul scrutinului din 25 mai a.c. reprezintă o etapă importantă în regle-

mentarea crizei politice din Ucraina. Câștigarea de către un candidat proeuropean a alegerilor, din primul tur de scrutin, cu un procent de aproximativ 54%, demonstrează opțiunea fără echivoc față de valorile democratice, precum și angajarea Ucrainei într-un amplu proces de schimbări structurale. Programul „Un trai nou” al lui Porosenko, axat pe obiective precum reforma justiției, lupta împotriva corupției, micșorarea numărului de impozite, scăderea cotelor de impozitare, obiective dublate, în plan extern, de semnarea Acordului de Liber Schimb cu Uniunea Europeană, eliminarea regimului de vize pentru Ucraina, recuperarea peninsulei Crimeea prin metode politico-diplomatice, diversificarea surselor de aprovizionare cu gaze în vederea obținerii, în timp, a independenței energetice față de Rusia, a răspuns cel mai bine așteptărilor ucrainenilor, care își doresc liniște, prosperitate și securitate.

În consecință, era previzibil ca plecând de la contextul politic dat și dorințele legitime ale ucrainenilor, perspectiva europeană a țării să se contureze ca fiind singurul răspuns la situația actuală. La rândul meu, reiterez susținerea politică și sprijinul pe care România le va acorda, în continuare, Ucrainei în vederea implementării deciziilor necesare reformei instituționale, economice și a cadrului legislativ. Poporul ucrainean este vecinul și prietenul nostru, iar poziția noastră oficială va rămâne fermă atât timp, cât parcursul european și apropierea de Uniunea Europeană se proiectează ca principalele sale țeluri. În plus, aș dori să subliniez, din nou, poziția oficială a autorităților de la București care s-au pronunțat pentru păstrarea integrității teritoriale și a suveranității Ucrainei, condamnând prompt evenimentele violente și așa-zisele „referendumuri” din regiunile Donețk și Luhansk, care au avut loc în luna mai.

Consider că, numai având ca fundament o solidă relaționare între voința politică și acțiunea coerentă, vom avea posibilitatea de a contribui în mod semnificativ la stabilitatea și securitatea zonei, în folosul cetățenilor noștri.

Ivan MAROCICO,
deputat

Comunicat de presă privind rezultatul alegerilor prezidențiale din Ucraina

Alegerea lui Petro Porosenko în funcția de președinte al Ucrainei îmi oferă plăcutul prilej de a transmite poporului ucrainean cele mai sincere felicitări și urări de pace și prosperitate. Câștigarea de către un candidat proeuropean a scrutinului organizat la 25 mai 2014 demonstrează opțiunea fără echivoc a celor care s-au prezentat la urne față de valorile democratice, precum și angajarea Ucrainei într-un amplu proces de schimbări structurale. Ucrainenii își doresc liniște, bunăstare, stabilitate și securitate. Ucrainenii au ales să privească cu încredere spre viitor, perspectiva europeană a țării fiind singurul răspuns la situația actuală.

Cu această ocazie, doresc să reiterez susținerea politică și sprijinul pe care România le va acorda, în continuare, Ucrainei în vederea implementării deciziilor necesare reformei instituționale, economice și a cadrului legislativ. Poporul ucrainean este vecinul și prietenul nostru, iar poziția noastră oficială va rămâne fermă atât timp, cât parcursul european și apropierea de Uniunea Europeană se proiectează ca principalele sale țeluri. Consider că, numai având ca fundament o solidă relaționare între voința politică și acțiunea coerentă, vom avea posibilitatea de a contribui în mod semnificativ la stabilitatea și securitatea zonei, în folosul cetățenilor noștri.

Nu în ultimul rând, doresc să transmit noului președinte al Ucrainei, domnului Petro Porosenko, atât în numele comunității de ucraineni din România, cât și în numele meu personal, sănătate și mult succes în importanta misiune pe care poporul ucrainean i-a încredințat-o.

Ivan MAROCICO,
deputat

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:

curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:
Ion Robciuc

Redactori:
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu

Tiparul executat la
Tipografia

„S.C. SMART ORGANIZATION SRL”

Conferință de presă a Excelenței Sale Teofil Bauer, ambasadorul Ucrainei

La 26 mai a.c., în incinta misiunii diplomatice ucrainene din București (Bulevardul Aviatorilor nr. 24), Excelența Sa Teofil Bauer, ambasadorul Ucrainei în România, a susținut o conferință de presă pe tema alegerilor prezidențiale anticipate din Ucraina care au avut loc la 25 mai 2014.

Ambasadorul Ucrainei în România, dl Teofil Bauer, a declarat că alegerile prezidențiale din Ucraina au fost legitime, desfășurându-se în conformitate cu legislația națională și cu standardele internaționale. Excelența Sa a precizat că votul ucrainenilor, desfășurat în mai mult de 90% din circumscripții, a fost „un vot pentru pace, pentru un viitor european al țării, dar și un vot pentru a riposta față de agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei. În lupta pentru Ucraina, a câștigat Ucraina”, a subliniat ambasadorul.

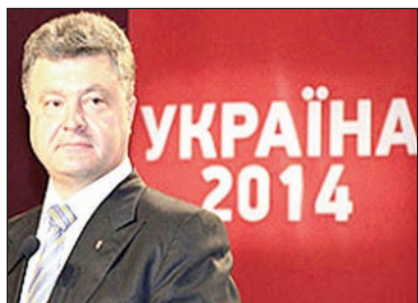
Cetățenii Ucrainei, inclusiv cei din Crimeea, au votat pentru integritatea teritorială a statului ucrainean. Aproximativ 90% dintre cei care au participat au votat pentru candidați proeuropeni, a spus dl Teofil Bauer.

Alegerile sunt un succes al poporului ucrainean și al opțiunii lui democratice. Reprezen-

tanții misiunilor de monitorizare au constatat că alegerile s-au desfășurat în mod democratic și legitim. Ucraina este pregătită pentru un dialog bilateral și multilateral cu toate părțile interesate. Sunt convins - a spus ambasadorul Ucrainei - că atitudinea părții române pe mai departe va contribui la dezvoltarea parteneriatului bilateral. Imediat ce situația politică se va calma, vom reîncepe să lucrăm la proiectele începute, dar neterminate. Interesant de remarcat faptul că în primele trei luni ale anului 2014, schimburile comerciale dintre Ucraina și România au crescut cu 40%. Cred, de asemenea, că dacă vom ajunge la o colaborare trilaterală România-Ucraina-Polonia, în domeniul transporturilor, vor avea de câștigat toate cele trei părți, a mai spus diplomatul ucrainean.

În scrutinul prezidențial din 25 mai 2014, politicianul și omul de afaceri Petro Porosenko s-a clasat, din primul tur, pe locul întâi cu 54,7% de voturi. Președintele României Traian Băsescu a fost primul dintre șefii de stat care l-a felicitat pe noul președinte al Ucrainei.

Ion ROBCIUC

Petro Poroshenko s-a născut la 26 septembrie 1965 în orașul Bolhrad, situat în sudul regiunii Odesa la granița cu Republica Moldova. Ulterior, familia sa s-a mutat în orașul moldovenesc Tighina. A terminat școala la Tighina. Cunoaște și limba română.

După terminarea Facultății de Relații Internaționale și de Drept Internațional a Universității „Taras Șevcenko” din Kiev (specialitatea „relații economice internaționale”) se înscrie la aspirantură. În anul 2002, susține disertația cu tema „Reglementarea juridică a administrării de către stat a drepturilor corporatiste în Ucraina”, obținând titlul de candidat în științe

Ucraina are un nou președinte

juridice. Este autor al monografiei „Administrarea de către stat a drepturilor corporatiste în Ucraina. Teoria formării relațiilor juridice” și al numeroaselor articole științifice. Este coautor al manualului „Relații economice internaționale actuale”.

Petro Poroshenko este politician și om de afaceri. A fost deputat în Parlamentul Ucrainei în legislaturile 3, 4, 5 și 7, ministru al dezvoltării economice și comerțului al Ucrainei (2012), ministru de externe al Ucrainei (2009-2010), membru al Consiliului Băncii Naționale a Ucrainei (2007-2014). Este economist emerit al Ucrainei, laureat al Premiului de Stat al Ucrainei în domeniul științei și tehnicii. Este, de asemenea, fondatorul „Ukrprominvest”.

Petro Poroshenko este căsătorit cu Maryna Anatoliivna, medic cardiolog, cu care are patru copii: doi fii, Oleksi, născut în 1985 și Mychailo, în 2001 și două fiice, Evhenia și Oleksandra, născute în anul 2000.

Petro Poroshenko a candidat la alegerile prezidențiale anticipate din 2014 obținând, din primul tur, 54,7% din voturile alegătorilor.

El a fost investit în funcția de președinte al Ucrainei într-un cadru solemn la 7 iunie 2014. La investirea în funcție a noului președinte ales al Ucrainei au participat aproape 60 de delegații oficiale străine. Din partea României a fost prezent președintele Traian Băsescu.

Ion ROBCIUC

„Nici un copil în lacrimi”, la „Palatul Copiilor Ucraineneni”

Uniunea Ucrainenilor din România (UUR) - filiala Suceava, cu sprijinul Direcției Județene pentru Sport și Tineret, al Clubului Sportiv

„Primul concurs de șah la care participă numai copii din cadrul comunității ucrainene”

„Ariadna” și al Centrului Cultural Bucovina - Centrul pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, a organizat sâmbătă, 31 mai, în întâmpinarea Zilei Internaționale a Copilului, la sediul UUR-filiala Suceava, un concurs de creație, interpretare muzicală și șah cu genericul „Nici un copil în lacrimi”.

„Copiii ucraineneni din România trimit solie de pace către cei ce pot decide”

„Prin acest concurs - așa cum a subliniat la deschiderea manifestării Boreslaw Ștefan Petrușuc, președintele UUR - filiala Suceava, copiii ucraineneni din România trimit solie de pace către cei ce pot decide, pentru ca situația din Ucraina să se normalizeze”.

În mesajul său de salut, Excelența Sa consular general al Ucrainei la Suceava, Vasyl Boiečko, i-a felicitat pe organizatori și a spus că sediul UUR - filiala Suceava a devenit, prin prezența celor 130 de copii participanți, un adevărat „Palat al Copiilor Ucraineneni”, urându-le acestora să se relaxeze, să se simtă bine și să obțină locuri de frunte la secțiunile concursului.

Dacă la parterul imobilului s-a desfășurat concursul de șah, la etaj s-a amenajat spațiul pentru secțiunea de creație și pentru cea de interpretare muzicală. Numărul de copii a depășit așteptările organizatorilor, care au trebuit să suplimenteze locurile. Concursul de șah, la care a participat un număr de 32 de copii de la școlile din Bălcăuți, Botoșenița, Negostina, Vășcăuți și Suceava (școlile gimnaziale nr. 3 și 8, Colegiul Național „Mihai Eminescu” și Palatul Copiilor), s-a desfășurat în sistem elvețian, în cinci runde, și a fost coordonat de prof. Mihai Pînzaru, de la Clubului Sportiv „Ariadna”. „Este primul concurs de șah - așa cum a subliniat el - la care participă numai copii din cadrul minorității ucrainene”. Mihai Pînzaru a spus că, în cadrul Federației de Șah, sintagma „Șah în școală” a fost schimbată în „Șah pentru școală”, întrucât „șahul ajută procesul de învățământ”.

Copiii care s-au clasat pe locuri fruntașe au primit cupe, medalii, diplome și premii constând în dulciuri și cărți.

„Să facem din această sărbătoare o bucurie”

La concursul de creație plastică au participat majoritatea copiilor prezenți. Materialele de lucru (hârtie, creioane, acuarele, guașe și pensu-

le) au fost asigurate de către organizatorii manifestării.

Profesorul și artistul plastic Gheorghe Ropciuc, coordonatorul acestei secțiuni, i-a îndemnat pe copii să deseneze ce doresc ei. „Să facem din această sărbătoare o bucurie”, a spus el”.

„Desenul - a precizat Gheorghe Ropciuc - are valoare numai dacă este sincer și personal. Numai desenând astfel vă veți putea transmite mesajul!”. Tot în cadrul acestei secțiuni au participat și copiii care au încondeiat ouă sub îndrumarea meșterului încondeietor Elena Torac, din Brodina.

Elena Torac a făcut și o demonstrație de încondeiere în două tehnici de lucru, băi succesive de culoare și încondeiere cu ceară, în relief.

Secțiunea de interpretare a fost coordonată de prof. Petru Șoiman, instructorul Ansamblului „Kozaciok”, care a participat la finala „România dansează”.

Interpreții, vocali și instrumentiști, au evoluat la final în cadrul unui minispectacol.

Tiberiu COSOVAN

Acțiunile Uniunii Ucrainenilor din România au îmbogățit festivitățile prilejuate de Zilele orașului Satu Mare

Președintele filialei Satu Mare a Uniunii Ucrainenilor din România a propus conducerii Uniunii organizarea manifestărilor culturale dedicate celei de a 200-a aniversări a nașterii poetului ucrainean Taras Șevcenko împreună cu Zilele orașului Satu Mare.

Așa cum am mai amintit în unele articole din numerele trecute ale „Curierului ucrainean“, noi am avut întâlnirea cu primarul municipiului Satu Mare, Dorel Coica, și cu viceprimarul Radu Roca cu care ocazie am stabilit o nouă colaborare.

Pentru Zilele orașului, Comitetul filialei Satu Mare și-a propus un program cultural vast care să se desfășoare începând cu ziua de vineri, 30 mai a.c., și terminându-se duminică, 1 iunie a.c. În program s-a prevăzut lansarea de carte

„Taras Șevcenko, un apostol al neamului ucrainean“, ediție dedicată aniversării a 200 de ani de la nașterea marelui poet, antologator Mihai Macioca, redactor Vasile Moiş. Cartea conține texte ale autorilor prezentate cu ocazia simpozionului desfășurat la Satu Mare în zilelele de 25 și 26 mai 2012, la Muzeul Județean Satu Mare, simpozion organizat de Uniunea Ucrainenilor din România.

Din programul manifestărilor a mai făcut parte și „Moment festiv și depuneri de coroane la bustul lui Taras Șevcenko din Piața „Vasile Lucaciu“, Satu Mare.

Cu ocazia acestor manifestări a fost prezentat un program artistic de un ansamblu folcloric din Ujhorod, regiunea Transcarpatia, care apoi a evoluat și pe scena centrală a orașului Satu Mare, adunând în piață un public numeros.

La lansare de carte, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, Ștefan Buciuta, a prezentat un cuvânt de salut pe care îl redăm mai jos:

*Domnule Președinte,
Domnule Consul General,
Domnule Prefect,
Domnule Primar,
Stimați oaspeți,*

Ne întâlnim din nou, la Satu Mare, în aceste momente istorice cruciale pentru poporul ucrainean, supus de-a lungul timpului la numeroase vicisitudini. Evenimentul la care par-

ticipăm, lansarea volumului „Taras Șevcenko, un apostol al neamului ucrainean“, este cu atât mai notabil, cu cât el se înscrie în seria de manifestări dedicate sărbătoririi a 200 de ani de la nașterea geniului poporului ucrainean, Taras Șevcenko, Cobzarul care a militat cu toată ființa lui pentru renașterea națiunii ucrainene.

În aceste momente dramatice, statul ucrainean este în pericol să se prăbușească sub povara propriilor slăbiciuni și vulnerabilități structurale, insuficient cristalizat ca proiect politic și cultural național, fără sprijin adevărat din partea Occidentului și al tuturor cetățenilor lui, așa cum putem vedea zilnic pe toate canalele mass-media. Pentru a merge mai departe, Ucraina are nevoie de reformare, de un nou proiect statal și de o clarificare a opțiunilor fundamentale ale cetățenilor săi. Mai devreme sau mai târziu, se va dovedi că deciziile politice nu pot ignora la nesfârșit voința reală a oamenilor de independență, integritate teritorială și un trai mai bun. Se va întâmpla exact ceea ce doresc cetățenii ucraineni cu maximă ardoare, în marea lor majoritate: și cei din vest, și cei din est. Dorințele lor nu sunt însă, după cum se vede, profund divergente, iar situația actuală din Ucraina este de fapt o tragedie, un vis urât pe care Taras Șevcenko nu și l-ar fi putut imagina niciodată.

Mă bucur că acum, la Satu Mare, am reușit să publicăm acest volum omagial, un semn că tot ce-i ucrainean nu pierde și nici nu va pieri.

La rândul meu, vreau să-l felicit pe colegul nostru Mihai Macioca, pe toți membrii filialei Satu Mare a Uniunii Ucrainenilor din România și sunt în asentimentul domniei sale să consider diploma acordată de Fundația „Taras Șevcenko“ drept o recunoaștere a strădaniilor întregii noastre Uniuni pentru propășirea moștenirii culturale a Cobzarului nostru național.

De asemenea, doresc și eu să-i felicit pe toți cei care au contribuit la elaborarea, la redactarea și la tipărirea volumului omagial, un adevărat monument editorial.

Ștefan BUCIUTA,
președintele UUR

În fiecare an, comunitatea ucrainenilor din Satu Mare îl omagiază pe geniul culturii poporului ucrainean, Taras Șevcenko. Anul 2014 a fost unul mai deosebit, ucrainenii de pretutindeni au sărbătorit două secole de la nașterea marelui bard, căruia Ucraina îi datorează limba literară și renașterea conștiinței naționale.

La inițiativa lui Mihai Macioca, prim-vicepreședinte al Uniunii Ucrainenilor din România, președintele filialei Satu Mare a Uniunii, în perioada 25-27 mai 2012, a fost organizat, la Muzeul de istorie din Satu Mare, Simpozionul internațional „Taras Șevcenko, un apostol al neamului ucrainean“, la care au participat oameni de știință și cercetători ai operei lui Taras Șevcenko din Ucraina și din România. Printre participanți îi amintim pe: Mykola Zhulynskyi - doctor în științe filologice, profesor universitar, membru al Academiei Naționale de Științe din Ucraina, Serhiy Halchenko - doctor în științe filologice, director adjunct al Institutului de Literatură „Taras Șevcenko“ al Academiei Naționale de Științe din Ucraina, Rostyslav Radishevski - doctor în științe filologice, membru corespondent al Academiei Naționale de Științe din Ucraina, Volodymyr Movchaniuk - doctor în științe filologice, cercetător științific al Institutului de Literatură „Taras Șevcenko“ al Academiei Naționale de Științe din Ucraina, Tetiana Meizerska - doctor în științe filologice, profesor la Universitatea Națională de Lingvistică din Kiev, Tetiana Kononchuk - doctor în științe filologice, șeful Catedrei de filologie ucraineană și culturologie din cadrul Academiei de Avocatură din Ucraina, Hryhoriy Klo-

Taras Șevcenko, apostolul neamului ucrainean, omagiat la Satu Mare

chek - doctor în științe filologice, șeful Catedrei de literatură ucraineană din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Volodymyr Vynnychenko“ din Kirovohrad, Anna Hudyma - doctor în științe filologice asistent al Universității Naționale „Taras Șevcenko“ din Kiev, Anna Schrabaliuk - doctor în științe filologice asistent al Universității Naționale „Taras Șevcenko“ din Kiev, Yevhen Nakhlik - doctor în științe filologice, director al Institutului „Ivan Franko“ al Academiei Naționale de Științe din Ucraina, Oksana Nakhlik - doctor în științe filologice, cercetător al Institutului „Ivan Franko“ al Academiei Naționale de Științe din Ucraina, Vasyl Ivashkiv - doctor în științe filologice, profesor universitar al Universității Naționale „Ivan Franko“ din Lviv, Mykola Lehkiy - doctor în științe filologice, director al Institutului „Ivan Franko“ al Academiei Naționale de Științe din Ucraina, Volodymyr Mykytiuk - doctor în științe filologice, docent la Catedra de literatură ucraineană a Universității Naționale „Ivan Franko“ din Lviv, Mariana Barabash - doctor în științe filologice, secretar al Institutului

„Ivan Franko“ al Academiei Naționale de Științe din Ucraina, Ivan Luchuk - doctor în științe filologice, cercetător al Institutului „Ivan Franko“ al Academiei Naționale de Științe din Ucraina, Ioan Robciuc - doctor în științe filologice, cercetător științific al Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan-Al. Rosetti“ din București, Iryna Moisei, redactor-șef al revistei „Naș holos“ București, Mihai Traista - secretar de redacție al revistei „Naș holos“ București, Paul Dancu - președintele Organizației locale Satu Mare a slovacilor și cehilor, Vasile Moiş - avocat din Satu Mare.

La lucrările simpozionului a participat un public numeros, care a apreciat în mod deosebit nivelul științific al comunicărilor prezentate.

Cu ocazia simpozionului, a fost lansată ediția bilingvă a cărții „Cobzarul“, traducător poetul Ion Cozmei și prezentator prof. Ioan Chi-deșciuc, iar regizorul Sperkaci Valentyn Mykytovyci și-a prezentat filmul „Viața lui Taras Șevcenko“.

(Continuare în pagina 5)

Eforturile depuse de filiala Satu Mare a Uniunii Ucrainenilor din România pentru cinstirea memoriei lui Taras Șevcenko, au fost răsplătite prin acordarea Diplomei de laureat al premiului Fondului „Taras Șevcenko” președintelui filialei, Macioca Mihai, de către Fondul „Taras Șevcenko” din Kaniv, muntele Cernecea. Diploma a fost înmănată laureatului de către Liudmyla Krasyska, strănepoata lui Taras Șevcenko, președinta fundației. La ceremonia, desfășurată la data de 23 martie 2013, au participat, printre alții, dr. Eugeniu Avram - prefectul județului Satu Mare, dl Coica Dorel - primarul orașului Satu Mare, Boieciko Vasyl - consulul general al Ucrainei la Suceava, Ivan Dubovici și Tetiana Kononchuk - profesori uni-

versitari din Lviv, avocatul Vasile Moiş din Satu Mare, care au rostit scurte alocuțiuni.

Toți participanții la decernarea diplomei au participat, în ziua de 24 martie 2013, la un moment festiv, desfășurat la bustul lui Taras Șevcenko din Parcul „Vasile Lucaciu” din centrul municipiului Satu Mare. Oficialitățile din Ucraina și Satu Mare au depus coroane și jerbe de flori, iar corul filialei Maramureș a Uniunii Ucrainenilor din România a prezentat un program artistic.

Comunicările prezentate la Simpozionul internațional „Taras Șevcenko, un apostol al neamului ucrainean”, precum și alocuțiunile rostite la decernarea Diplomei de laureat și la bustul lui Taras Șevcenko au fost strânse între copertile unei cărți de excepție, chiar cu titlul „Taras Șevcenko, un apostol al neamului ucrainean”. Acest volum este dedicat aniversării a 200 de ani de la nașterea lui Taras Șevcenko și a fost finanțat de Uniunea Ucrainenilor din România și de Ambasada Ucrainei din București.

În ziua de 31 mai 2014, cartea „Taras Șevcenko, un apostol al neamului ucrainean” a fost lansată la Satu Mare, în cadrul unei ceremonii deosebite, la care a participat un public numeros. Cartea a fost prezentată de către Vasile Moiş, redactorul cărții. Au luat cuvântul: Mihai Macioca, Ștefan Buciuta, Ivan Dubovici, Irina Moisei, Liudmyla Krasyska, Tetiana Kononchuk, Șostac Victor, dr. Ioan Corneanu, Mihai Sas, Dorin Suci, Irina Airinei, Gulik Grigori, Colotelo Iaroslava etc. Din alocuțiunile rostite la lansarea cărții „Taras Șevcenko, un apostol al neamului ucrainean”, cităm:

Mihai Macioca, prim-vicepreședinte al Uniunii Ucrainenilor din România, președintele filialei Satu Mare a Uniunii: „Sunt onorat să ne întâlnim azi la Satu Mare pentru a participa împreună la lansarea

volumului „Taras Șevcenko, un apostol al neamului ucrainean”, carte ce se dorește a fi un omagiu adus genialului cobzar al națiunii noastre cu ocazia aniversării a 200 de ani de la nașterea sa.

Sunt emoționat pentru două motive: pe de-o parte, Uniunea Ucrainenilor din România și filiala acesteia din județul Satu Mare au fost onorate de Fundația „Taras Șevcenko” din Ucraina cu o diplomă, prin care se recunoaște efortul pentru păstrarea și cultivarea tradițiilor noastre culturale, iar pe de altă parte, mi-am văzut visul cu ochii, am reușit să tipărim acest volum care cuprinde toate comunicările de la Simpozionul internațional „Taras Șevcenko, un apostol al neamului ucrainean”, care a avut loc la Satu Mare.

Se cuvine să mulțumim Consiliului Uniunii Ucrainenilor din România (Radei), președintelui nostru, dl Ștefan Buciuta, și Ambasadei Ucrainei la București, care au finanțat tipărirea volumului, precum și participanților la Simpozionul internațional, care au prezentat comunicările de o deosebită valoare științifică și culturală, unele dintre ele lucrări în premieră absolută.

Mulțumim, apoi, editorilor, redactorilor și traducătorilor ale căror eforturi conjugate au făcut posibilă apariția acestei bijuterii tipografice.

Nu în ultimul rând, mulțumim autorităților publice române, de al căror sprijin ne bucurăm și dumneavoastră, participanților la acest eveniment, tuturor celor ce-l prețuiesc pe Taras Șevcenko”.

În cadrul acestei festivități, av. Vasile Moiş și Ciubica Maria au fost distinși de către Ștefan

Buciuta, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, cu medalia „200 de ani de la nașterea lui Taras Șevcenko”.

A urmat o ceremonie desfășurată la bustul lui Taras Șevcenko din Parcul „Vasile Lucaciu” din centrul municipiului Satu Mare, unde s-au

cântat imnurile de stat ale României și Ucrainei, după care participanții au depus coroane și jerbe de flori. Au rostit alocuțiuni: Mihai Macioca, Ștefan Buciuta, Ivan Dubovici, Liudmyla Krasyska, Tetiana Kononchuk, Șostac Victor, Gulik Grigori, Radu Roca, viceprimarul municipiului Satu Mare, Vasile Moiş, Colotelo Iaroslava etc.

Din alocuțiunile rostite la bustul lui Taras Șevcenko, cităm:

Mihai Macioca, prim-vicepreședinte al Uniunii Ucrainenilor din România, președintele filialei Satu Mare a Uniunii:

„Am profitat de prezența la Satu Mare a oaspeților noștri dragi din Ucraina, care au participat la lansarea volumului omagial „Taras Șevcenko, un apostol al neamului ucrainean”, pentru a depune coroane și jerbe de flori la bustul celui pe care, cu mândrie îl numim cobzarul poporului ucrainean.

În fiecare an, ucrainenii din județul Satu Mare și oaspeții lor se adună la bustul genialului poet al neamului nostru, pentru a-i aduce un omagiu celui care a făurit limba literară ucraineană și a pus temelia redeșteptării conștiinței naționale ucrainene.

În acest an, am sărbătorit 200 de ani de la nașterea poetului național al Ucrainei, un jubileu pe care l-am onorat cu tipărirea tuturor lucrărilor prezentate la Simpozionul internațional „Taras Șevcenko, un apostol al neamului ucrainean”.

În aceste momente de restriște pentru poporul nostru, când unitatea, integritatea, independența și suveranitatea patriei-mame sunt puse la grea încercare, omagierea lui Taras Șevcenko trebuie să ne dea tăria și energia necesare pentru depășirea acestui impas istoric. Idealul unei Ucraine puternice și independente, pentru care Taras Șevcenko și-a riscat viața, trebuie să constituie un far călăuzitor pentru fiecare dintre noi. La fel ca Maica Maria, Ucraina trebuie să se reînnoiască:

„Călăii fața ți-o scuipară
Preabuno, și te rușinară.
Cu aurul cuprins de pară
Te-ai re-nnoit în oameni iară,
În suflete de robi, curate,
Sărace și îndurerate!”

Sunt convins că Ucraina va dăinui, puternică și unită, așa cum a visat-o Taras Șevcenko. Faptul că ne întâlnim, în fiecare an aici, în Parcul Libertății din Satu Mare, la bustul poetului renașterii noastre ca popor, este un semn că tradițiile noastre culturale și naționale sunt cultivate cu aceeași pasiune și dragoste pentru neamul ucrainean”.

La finalul ceremoniei de la bustul lui Taras Șevcenko din Parcul „Vasile Lucaciu” din centrul municipiului Satu Mare un ansamblu folcloric ucrainean din Ujhorod a prezentat un moment artistic. Acest ansamblu a fost invitat de Primăria municipiului Satu Mare să prezinte un program artistic complet pe scena din Piața „Vasile Lucaciu” din Satu Mare, cu ocazia „Zilelor municipiului Satu Mare”. Spectacolul a fost urmărit de un numeros public și a fost răsplătit cu îndelungi aplauze.

Participanții la cele două manifestări, lansarea cărții și ceremonia de la bustul lui Taras Șevcenko, au apreciat în mod deosebit nivelul organizatoric și ținuta impecabilă a sărbătoririi cobzarului ucrainean.

Mihai MACIOCA

Mihai Eminescu și Taras Șevcenko

- sub semnul unei sintagme viabile: poet național

Sintagma „poet național“ nu este nouă, nici perimată și doar în ultima vreme, în contextul literar românesc, „le trezește unora senzația de pauperitate“ (conform părerii lui Dan Horia Mazilu, chestionat personal în această problemă), ea fiind raportată dintotdeauna la apelativul comun „națiune“. Este necesară, în acest sens, o abordare mai largă a termenului inițial, așa cum a fost el receptat de-a lungul timpului.

Lexemul „națiune“ este definit drept „comunitate stabilă de oameni, istoricește constituită ca stat, apărută pe baza unității de limbă, de teritoriu, de viață economică și de factură psihică, care se manifestă în particularitățile specifice ale culturii naționale și în conștiința originii și soartei comune (cf. DEX, Editura Academiei, București, 1984). Națiunea a fost confirmată ideologic în evoluția firească a umanității, dar viziunea privind existența și individualitatea ei nu a fost întotdeauna unitară.

Catolicismul și protestantismul s-au ferit să lege stătalitatea de destinul unui scriitor, neacceptând sintagme de tipul „scriitor național“ sau „poet național“, ba găsiindu-le chiar golițe de sens, atâta timp cât scriitorul creează în numele unei inițiative individuale. Din contra, ortodoxismul a acordat termenului „național“ o dimensiune sporită, poetul național întruchipând sinteza cea mai înaltă a scriitorului de geniu, creator de limbă și conștiință națională, vizionar al neamului. Vizionarismul își găsește întemeierea necesară și elocventă în destinul unei națiuni, în care poetul de geniu sondează filosofic trecutul lumii până dincolo de cunoașterea pozitivă, oferă prezentului dimensiunile moralității și exemplarității și prospectează pe coordonatele idealului și absolutului.

Poetului național îi este destinat actul sacrificiului, asemenea lui Isus Hristos, care, sacrificat cu o violență pe care nici o ființă umană n-ar fi putut-o suporta, a adus iubire între toți oamenii, fiind deasupra tuturor victimelor ispășitoare din istoria umanității.

Eminescu îl consideră pe „blândul nazarinean“ drept modelul absolut de sacrificiu, conferind martirului, eroului și înțeleptului aura ipostazelor umane de apăsare maximă de modelul hristic.

x x x

Mitul Eminescu este o creație veche, de peste 120 de ani, care s-a ivit odată cu îmbolnăvirea poetului la 28 iunie 1883 și a intrat în expansiune după apariția ediției princeps a Poesiilor eminesciene, ediție datorată lui Titu Maiorescu. În studiul Eminescu și poeziile lui, apărut la scurtă vreme după înmormântarea poetului, marele critic junimist, intuind în Eminescu întruparea cea mai înaltă a geniului românesc, avea să consemneze: „Pe cât se poate de omenește prevedea, literatura poetică română va începe secolul al 20-lea sub auspiciile geniului lui, și forma limbei naționale care și-a găsit în poetul Eminescu cea mai frumoasă înfăptuire până astăzi va fi punctul de plecare pentru toată dezvoltarea viitoare a veșmântului cugetării românești“. Devenit cu timpul „expresia integrală a sufletului românesc“, „lucrașul poeziei românești“, „poetul nepereche“, „homo universalis“ și comentat sub cupola conștiinței singularității poetului de geniu de iluștri urmași ai lui Maiorescu (N. Iorga, L. Blaga, T. Arghezi, G. Călinescu, Mircea Eliade, Constantin Noica, Nichita Stănescu ș.a.). Eminescu a fost considerat, în cele din urmă, ca erou eponim al culturii românești, întemeietor de limbă literară modernă, de literatură română modernă, de doctrină națională modernă (cf. Ilie Bădescu, Timp și cultură).

Tudor Vianu, observând că fiecare cultură înves-tește câte o mare personalitate cu atributul maximei sale reprezentativități, consideră că românii i-au „delegat“ lui Eminescu această cinste, după cum italienii lui Dante, englezii lui Shakespeare, germanii lui Goethe, rușii lui Pușkin sau polonezii lui Mickiewicz. Așadar, Eminescu are statura unui mit național.

Un eminescolog contemporan, George Gană, notează în anul 2002: „Poezia de la sfârșitul secolului al XIX-lea și de la începutul celui următor se află, exceptându-l pe neoclasicul Coșbuc, sub semnul romantismului. Și cum romantism însemna mai ales Eminescu, mai toți poeții, în afară de Macedonski, care, din motive temperamentale, dar și de opoziție personală față de poetul „Junimii“, iau de model poezia eminesciană (...) Generația urmă-

toare, apărută în timpul sau după primul război mondial, este eliberată de modelul stilistic eminescian, de obsesia unor motive și sintagme ale lui, de care nu scăpaseră nici personalități poetice mai puternice, ale generației anterioare, ca Octavian Goga.

Să înțelegem că participarea operei lui Eminescu la dezvoltarea poeziei noastre se încheie aici? Un mare noroc istoric a făcut ca această generație literară de după război să cuprindă câțiva mari poeți, mai mulți decât oricare alta înainte: Arghezi, Blaga, Barbu, Bacovia, Adrian Maniu, Philippide, Pillat, Vineanu, Voiculescu. Dincolo de toate deosebirile de formație poetică, ei au în spate o tradiție comună, în centrul căreia se află pentru toți, Eminescu.

Acesta nu mai reprezintă pentru ei un model stilistic, dar ilustrează exemplar o viziune asupra lumii, o sensibilitate metafizică și, ca unul dintre corolarele ei, atracția mitului, afinitățile poeziei cu filosofia, deschiderea spre orizonturi culturale variate, idealul perfecțiunii artistice, curajul originalității, al creării de noi limbaje poetice“ (Melancolia lui Eminescu, București, Editura Fundației Culturale Române, 2002, p. 328-329).

Continuând raționamentul lui George Gană, am putea spune, fără teama de a greși, că ceva din spiritul eminescian se regăsește și la poeți din generațiile următoare, până la Nichita Stănescu și dincoace de el. Chiar pentru cei care nu au avut afinități cu acest spirit pe nicio latură a lui, Eminescu a reprezentat un reper axiologic.

În contextul studiului nostru, nu e de neglijat faptul că cel mai mare poet al românilor este un romantic, așa cum de romantism aparține și poetul național al ucrainenilor, Taras Șevcenko. Prin Eminescu, romantismul românesc atinge nivelul major european.

Că momentul în care se întâmplă acest lucru a venit mai târziu, are importanță mai mult în cadrul tabloului general al literaturii europene, indicând o defazare pe care împrejurările în care se dezvoltase până atunci întru totul. Pentru noi, însă, realizarea integrală a posibilităților romantismului a însemnat ceva esențial.

Pentru că poezia română, ca și cea ucraineană, nu cunoscuse o fază clasică sau una barocă, ci doar creații izolate de acest fel, ea parcurge până la capăt, prin Eminescu, experiența creatoare propusă de un mare curent literar. De fapt, romantismul a determinat în cea mai mare măsură evoluția poeziei moderne.

Și simbolismul ca și suprarealismul, derivă din romantism, oricât de mari sunt deosebirile și oricât de apăsate delimitările. În general, însă, adică indiferent de diversele orientări pe care le-a urmat, literatura europeană din ultimul veac și jumătate a menținut echivalarea poeziei cu lirismul și a continuat, în chip mai accentuat, să confere poeziei un sens existențial, amândouă dimensiunile fiind tot o moștenire romantică.

x x x

Transferând spiritualitatea creștină asupra estului european unde a predominat constant ortodoxismul, vom constata că Ucraina este cazul tipic al unui spațiu geografic de mare întindere, care s-a constituit greu într-o națiune de sine stătătoare, cu o limbă națională bine conturată, vorbită de indivizi firește integrați în unitatea superioară și complexă a neamului.

Păstrând o oarecare independență față de evoluția bisericii pravoslavnice, istoria Ucrainei ca stat cunoaște mai multe perioade, orânduite cronologic astfel: Cnezatul Kievean, dintre cei mai importanți cnejii ai Kievului, remarcându-se Volodymyr cel Mare („soarele strălucitor al Ucrainei“), care a acceptat singur credința creștină și a creștinat întreg poporul ucrainean; Căzăcimea, înglobând celebrele

hătmăanii ale lui Sahaidacyni, Bohdan Hmelnițki și Ivan Mazepa, dar și vestita Sice Zaporozjeană; Ucraina în robie, care culminează cu celebrul „ucaz“ din anul 1876 semnat de Piotr Valuev, prin care este interzisă în Ucraina orice activitate cultural-spirituală în limba ucraineană.

Cei care au trezit poporul ucrainean din somnul greu al robiei au fost scriitorii, care au reușit, în pofida cenzurii țariste, să cultive limba ucraineană și să zămislească o conștiință națională, îmbibată de dragoste pentru Ucraina și pentru poporul obidit. Mai întâi, timid, au început să apară mici culegeri de cântece populare ucrainene, apoi a apărut „Eneida“ lui Kotlearevskyi, urmând scrierilor în limba ucraineană semnate de P. Hulak-Artemovskiy, H. Kvitka Osnoviianenko, A. Metlinski. Toate aceste scrieri au început să descrie viața mizeră a poporului în robie și slava lui de altădată, să trezească dragostea pentru cuvântul matern, pentru Ucraina și pentru istoria ei, stropită cu sânge.

Dar cel care a revoluționat limba și literatura națională a poporului ucrainean a fost Taras Șevcenko. Sub genericul Taras Șevcenko-promotorul deșteptării Ucrainei, marelui cobzar ucrainean îi este consacrat un capitol din Istoria Ucrainei, unde scriitorul este considerat drept „Geniu național și Proroc“.

„Șevcenko a înfățișat în „Cobzarul“ nu numai slava zilelor de altădată. El a sugerat și arătat cum și ce trebuie făcut ca slava de altădată să se întoarcă. El a lansat puternicele sale îndemnuri: „Luptați și veți învinge!“, „Învățați, frații mei!“, „Îmbrățișați frații mei, pe fratele cel mic!“ Iar acestea sunt, în realitate, cele mai importante testamente pe care le-a lăsat în urma sa cel mai mare poet al Ucrainei (...) Gândurile și chemările sale nu au lăsat poporul să-și piardă încrederea nici atunci când țarul a interzis din nou să se scrie și să se tipărească în limba ucraineană, străduindu-se să nimicească orice gând despre libertate. Căci, iată, am scăpat și de acel ucuz, am supraviețuit țarului, iar poporul ucrainean și-a regenerat propria autoritate în anii 1917-1920, dar chiar dacă a pierdut-o din nou și s-a pomenit sub robia moscovită, nu a uitat de testamentele lui Șevcenko, nu a uitat să creadă în vigoarea lor“ (Istoria Ucrainei, Kiev, 1992).

Într-adevăr, marele merit al lui Șevcenko constă în faptul că prin talentul său genial a trezit încrederea și a întărit nădejdea poporului ucrainean din toate ținuturile și a povățuit poporul cum trebuie să atingă bunăstarea.

x x x

Sintetizând, am putea conchide că viziunile romantice ale celor doi poeți naționali s-au concretizat în opere fundamentale pentru literatura fiecărui popor, cu rezonanțe mitice: mitul Daciei - la Eminescu și mitul Ucrainei căzăcești - la Șevcenko. Condițiile istorice și conjunctura specifică în care au evoluat cele două popoare au determinat specificitatea celor doi titani ai literaturii universale, singuri în măsură să-și contopească destinul poetic cu destinul neamului din mijlocul căruia au răsărit.

Sintagma „poet național“ rămâne în continuare valabilă, dincolo de controversale inerente ale post-modernismului. Concluzia lui Dan Horia Mazilu, chestionat în această privință este mai mult decât o confirmare: „Deși nu sunt puțini, cărora sintagma „poet național“ le trezește senzația de pauperitate, eu cred că nu se poate renunța la ea. Și lângă numele lui Eminescu și al lui Șevcenko această etichetă se așază în mod firesc, întrucât amândoi sunt purtători îndreptățiți ai „semnului“ sensibilității popoarelor român și ucrainean, sunt creatori în ale căror texte s-au adunat valorile unui neam“.

prof. dr. Ion COZMEI

Sărbătoarea multiculturalității și a diversității

Vineri, 23 mai 2014, la Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi” din Rădăuți s-a desfășurat simpozionul județean „Identitate și multiculturalitate în Bucovina”, manifestarea culturală constituind activitatea de final a proiectului educativ „Identitate și multiculturalitate în Bucovina” - ediția I, inițiat în anul școlar 2013-2014 de un grup de profesori de la Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi” din Rădăuți, coordonați de doamna profesoară Carmen Andronache, directoarea colegiului și președintă a Societății pentru Cultura și Literatura Română din Bucovina, în parteneriat cu Școala Gimnazială „Regina Elisabeta” din municipiul Rădăuți.

În deschiderea manifestărilor, directorul adjunct al Colegiului Național „Eudoxiu Hurmuzachi” din Rădăuți, profesoara Luminița Lăzărescu, inițiatorea proiectului a mulțumit școlilor partenere, profesorilor implicați în proiect care și-au asumat cu deosebită seriozitate calitatea de coordonatori ai elevilor și profesorilor organizatori, „dăruirea dumnealor făcând posibilă desfășurarea activităților de azi”. Domnia sa a reamintit și obiectivele proiectului: „Scopul acestui proiect este încurajarea interesului tinerilor pentru culturile comunităților etnice existente în spațiul geografic bucovinean într-un spirit de toleranță și de respect reciproc. Continuitatea proiectului se va baza pe diseminarea activităților proiectului și a rezultatelor acestuia și căutarea unor parteneri din alte județe pentru derularea proiectului și la scara altor regiuni istorice din spațiul românesc și organizarea unor ediții interjudețene ale concursului”.

Simpozionul s-a desfășurat pe cinci secțiuni, presărate cu momente artistice cuprinzând melodii populare din folclorul comunităților etnice din Bucovina.

Secțiunea „Costume populare” a fost coordonată de doamnele profesoare de la Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi” din Rădăuți, Mirela Chelba și Angelica Popovici. Juriul acestei secțiuni a fost alcătuit din Sextilia Crăciun-

La începutul lunii martie 2014, am fost invitat personal de Uniunea Scriitorilor din Moldova și de Comunitatea Ucrainenilor purtând numele lui Petru Movilă din Chișinău (președinte Victor Cojocar) pentru a participa, în calitate de cel mai bun traducător în limba română al poetului național al Ucrainei, Taras Șevcenko, la Simpozionul internațional, închinat împlinirii a 200 de ani de la ziua nașterii lui Taras Șevcenko.

Cu acest prilej, în ziua de 10 martie 2014, la Casa Uniunii Scriitorilor din Moldova, a avut loc simpozionul amintit, unde poetul-traducător Ion Cozmei, a fost răsplătit cu două distincții internaționale: Diplomă de Excelență a Ambasadei Ucrainei din Chișinău pentru înalta contribuție la popularizarea creației lui Taras Șevcenko în Republica Moldova (ambasador Serghei Pirojkov) și Premiul Relații Culturale pentru traducere în limba română a volumului de poezii „Cobzarul” de Taras Șevcenko al Uniunii Scriitorilor din Moldova (președinte: Arcadie Suceveanu). La simpozion, poetul Ion Cozmei a prezentat cărțile „Cobzarul” de Taras Șevcenko, ediție bilingvă, Editura „Bukrek”, Cernăuți, 2011, „Tinerele mele gânduri”, de Taras Șevcenko, ediție bilingvă, Editura „Augusta”, Timișoara, 2005 și „Taras Șevcenko - poetul național al Ucrainei și receptarea lui în România”, Editura „Tipo Moldova”, Iași, 2007.

Manifestarea a fost moderată în limba română de Arcadie Suceveanu, președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova, și de ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Ucrainei din Chișinău, Serghei Pirojkov.

Școala Gimnazială Nr.3 „Mihai Eminescu” din Rădăuți, Gheorghe Dolinschi, vicepreședinte al Societății pentru Cultura Română în Bucovina și Lăcrămioara Grigoriuc - Școala Gimnazială din Bălcăuți.

La secțiunea „Eu și lumea în care trăiesc”, elevii participanți au realizat eseuri în care au povestit ce înseamnă pentru ei să aparțină unei minorități și în ce fel acest lucru se reflectă în personalitatea lor și în atitudinea față de lume. Coordonatorul acestei secțiuni a fost doamna profesoară Cristina Anfimov de la Școala Gimnazială „Regina Elisabeta” din Rădăuți. Juriul care a apreciat lucrările în vederea acordării titlului de „Cea mai bună lucrare” a fost format din coordonatoarea secțiunii, alături de doamnele profesoare Carmen Andronache - Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi” și Luminița Cozariuc - Școala Gimnazială „Sfânta Treime” din Rădăuți.

O altă secțiune a simpozionului a constat în prezentări PPT - „Manifestări religioase la comunitățile etnice din Bucovina”. Lucrările au fost jurizate de un grup de profesoare de la Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi”: Gabriela Coajă, Antoneta Lăzărescu și coordonatoarea secțiunii, Miriam Leon-Postolache.

Secțiunea de prezentare a unor elemente cu valoare de reper pentru comunitățile etnice și populația din Bucovina prin „Postere și fotografii” a fost coordonată de profesoara Luminița Lăzărescu, iar lucrările au fost jurizate de profesorii: Adrian Grosariu - Școala Gimnazială „Regina Elisabeta”, Mirela Chelba - Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi”, Constantin Cocerhan - Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava.

Secțiunea „Povestea din lume, lumea din poveste” - concurs de creație literară s-a născut din argumentul că: „Într-o lume în care masificarea comunicării a devenit un scop în sine, sensul și substanța comunicării au avut mult de suferit. Concursul se adresează tuturor elevilor de gimnaziu și de liceu și își propune să releve

tinerilor pasionați lumea povestirilor construită ca un bun cultural universal la a cărui conservare și valorizare pot contribui, dând un nou sens prin rescrierea unor povestiri cunoscute sau scrierea altora pe măsura universului cultural propriu”. Povestirile scrise (rescrise) de elevi au avut ca temă Bucovina - identitate și multiculturalitate și au pornit să se depene „de la experiența bogată a Bucovinei care oferă contemporanilor un exemplu pentru respectarea tradițiilor, valorilor și a alterității, ca sursă a dezvoltării economice, sociale și culturale a acestei provincii românești”.

Școala Gimnazială din Bălcăuți a fost reprezentată la activitate de elevele Cureliuc Emanuela, Mandiuc Denisa-Alexandra, Odovicu Mădălina, Schipor Cezara-Nicoleta și Șoiman Natașa, coordonate de doamna profesoară Lăcrămioara Grigoriuc.

„Participarea la simpozionul „Identitate și multiculturalitate în Bucovina” mi-a oferit ocazia ca împreună cu elevele mele să promovăm valorile ucrainene autentice. La activitatea „Invitație la lectură” (desfășurată în luna februarie a.c.) am evidențiat contribuția limbii ucrainene la patrimoniul cultural universal, prin prezentarea operei lui Taras Șevcenko. La secțiunea „Costum popular” am prezentat un costum popular specific satului Bălcăuți, scos din lada de zestre a bunicii. Acestui obiect de mobilier foarte important pe vremuri i-am acordat o atenție deosebită prezentându-l și la secțiunea „Fotografie”. Tot aici am prezentat și fărâme din frumusețea a două mari sărbători creștine: Paștele și Crăciunul. La probele de eseu - „Eu și lumea în care trăiesc” și la cea de creație literară - „Lumea din poveste, povestea din lume” am încercat să spunem ce înseamnă să fii minoritar într-o lume majoritară și să dăm viață unei povești depănate de o bunică la gura sobei într-o iarnă friguroasă, cum sunt toate iernile în Bucovina” - a spus Lăcrămioara Grigoriuc.

Școala Gimnazială din Negostina a fost prezentă la simpozion cu un echipaj coordonat de doamna profesoară Alina Cozariuc.

Organizarea unei astfel de manifestări în Bucovina e un lucru firesc. A fost o sărbătoare a diversității, a talentului și a frumuseții sufletului uman. Felicitări organizatorilor și să ne întâlnim și la anul.

Convalia HREHORCIUC

Zile de sărbătoare prilejuite de împlinirea a 200 de ani de la nașterea poetului național al Ucrainei, Taras Șevcenko

La data de 18 martie 2014, la sediul Uniunii Ucrainenilor din România, Ion Cozmei a fost decorat cu medalia jubiliară „200 de ani de la nașterea lui Taras Șevcenko”, medalie conferită de Consiliul Ucrainean Mondial de Coordonare de la Kiev, înmănată de Alla Kendzera, secretara Asociației „Ucraina-Lumea”, asociație condusă de poetul-erou al Ucrainei, Ivan Draci.

La 16 mai 2014, consulul general al Consulatului General al Ucrainei la Suceava, Vasyl Boieciko, mi-a înmănat o invitație personală din partea președintelui Uniunii Naționale a Scriitorilor din Ucraina, domnul Viktor Baranov, de a participa, în zilele de 18-22 mai 2018, la Kiev și Cerkasy, la sărbătoarea șevcenkiană internațională „În familie liberă, nouă”.

Fiind singurul reprezentant al României la această sărbătoare șevcenkiană internațională, poetul traducător Ion Cozmei a fost răsplătit de alte importante distincții: Medalia „Decorație de onoare” a Uniunii Naționale a Scriitorilor din Ucraina, conferită de Oleksandr Bojko, vicepreședintele Uniunii Naționale a Scriitorilor din Ucraina, o „Decorație jubiliară” a regiunii

Cerkasy (președinte V. Kovalenko) și Decorație jubiliară din partea regiunii Cerkasy (președintele administrației regionale din regiunea Cerkasy, Iuri Tkacenko).

La 19 mai 2014, în piața Teatrului din Cerkasy, am depus flori la statuia lui Taras Șevcenko și am participat la Muzeul Teatrului la prezentarea Enciclopediei lui Șevcenko, ediție academică în 12 volume, în volumul al treilea figurând cu o fotografie și un text reprezentativ și poetul-traducător Ion Cozmei.

În seara aceleiași zile, am participat la Filarmonica Regională, la un concert sărbătoresc de artă al colectivelor artistice din Cerkasy.

Ziua de 22 mai 2014 a fost una de înaltă tinută și emoție. Ea s-a petrecut la Kaniv, unde este reînnoimântat Marele Cobzar al ucrainenilor pe dealul numit astăzi „Dealul lui Șevcenko”. La muzeul de pe „Dealul lui Șevcenko” a avut loc ultima manifestare a forumului: Măreție spirituală a lumii la Taras Șevcenko.

*Ion COZMEI,
membru al Uniunii Scriitorilor din România*

Festivalul „Tradiții ale ucrainenilor huțuli din Bucovina“

Duminică, 11 mai a.c., în satul bucovinean Paltinu, județul Suceava, s-a desfășurat Festivalul „Tradiții ale ucrainenilor huțuli din Bucovina“.

De data aceasta am participat la un festival gândit și desfășurat, așa zice, în două acte sau în două părți. Prima parte a cuprins tradițiile huțulilor în prelucrarea lemnului, inului și a lânii, pictura pe lemn, încondeierea ouălor, tradiții pascale, gastronomia huțulă, iar partea a doua, program artistic.

Această amplă manifestare a fost pregătită de către un inimos grup de pălțineni, în frunte cu domnul Ilie Sauciuc, inspector școlar pentru minorități din județul Suceava, care a deschis festivalul, anunțând prezența la această manifestare a prof. univ. dr. Timofte Macovei de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza“ din Iași, născut și crescut în satul Paltinu. De asemenea, domnul Ilie Sauciuc a salutat prezența la festival a domnului Ion Marocico, deputat în Parlamentul României din partea Uniunii Ucrainenilor, a primarului comunei Vatra Moldoviței de care, administrativ, depinde și satul Paltinu, a președinților UUR, din Iași, domnul profesor Victor Hrihorciuc și din Botoșani, domnul Victor Semciuc, a majorității membrilor comitetului UUR-filiala Suceava, în frunte cu președintele, domnul

ing. Boris Petrașuc. Aceste personalități au fost invitate în prezidiul festivalului și au rostit alocuțiuni de salut.

Mai întâi participanții au avut posibilitatea să viziteze Muzeul Satului din Paltinu, aflat în clădirea școlii, apoi, a urmat vizita la atelierele din sala mare a Căminului Cultural cuprinzând prelucrarea lânii, încondeierea ouălor, pictură pe lemn și sticlă, obiceiuri pascale și ceva nou pentru mulți participanți, gastronomia sau mai bine zis bucătăria huțulă.

Pălținenii s-au prezentat cu toate uneltele tradiționale de prelucrat lâna, având ca unealtă de bază - războiul de țesut. Doamna Elena Torac din Brodina a venit cu un mare coș pascal încărcat cu produse tradiționale cu care creștinii în noaptea Învierii Domnului se prezintă la biserică pentru a fi sfințite. Coșul doamnei Torac cuprindea: pască, ouă albe, ouă roșii și ouă încondeiate, cârnați de casă afumați, mușchi de porc afumat, așa-zisa bujeniță, slănină afumată, caș, precum și alte produse alimentare care fac parte din acest coș pascal. Tot doamna Torac Elena, o mare meșteră în încondeierea ouălor, s-a prezentat la manifestare cu un coș plin de ouă încondeiate. Doamna Valeria

Popescu, de asemenea, s-a prezentat cu ouă de găină, rață, struț, superb executate și lăcuite.

Fiica ei, Valeria Pintescu, absolventă a Liceului de Arte, Secția arte plastice, s-a prezentat cu pictură pe lemn. Participanții zăboveau în fața atelierului domniei sale, apreciind lucrările: Mama cu pruncul, Răstignirea lui Isus, Portretul Domnului nostru Isus Hristos și altele.

Pentru participanți era o mare surpriză prezența la festival a bucătăriei huțule. Doamna Felicia Sauciuc, fiind localnică, s-a prezentat, ca la

o clacă de cosit și strâns fânul, cu o mămăligă de barabule mare și caldă, și după o scurtă prezentare a mâncărurilor specifice și a modului de preparare, a invitat la masă, unde alături de acea mămăligă imensă se aflau sarmale, tochitură cu cârnați și carne de porc ușor afumată, brânză de oi frământată, caș, iar pentru a stinge, eventual, un efect trecător, provocat de grăsimea mâncării, a adus un ulcior cu huslincă din lapte nesmântânit după spusele sale.

De la Moldova-Sulița, doamna profesoară Nadia Boiciuc Lazăr, a venit cu ieșniță, sarmăluțe în foi de sfeclă, plăcinte, turte fripte pe plită (în unele locuri se numesc „pleațchi“, în altele „pălineții“ sau „paleaneții“). De asemenea, a fost prezentă și doamna Mariana Mechno din Izvoarele Sucevei, cam cu aceleași sortimente de mâncăruri, prezentate în cadrul atelierului cu mult gust. Gospodinele au invitat participanții la masă.

Partea a doua a festivalului a constituit-o programul artistic al formațiilor „Nadia zamku“ din Siret, „Polonynka“ Paltinu, „Izvoarașul“ al Școlii Gimnaziale Izvoarele Sucevei, „Nadia“ Călinești-Cuparencu, grupul instrumental „Acorduri huțule“ din Ulma. De asemenea, o bună impresie au făcut-o cântăreții Oblezniuc Felicia din Câmpulung-Moldovenesc, Marocico Vasile și Trifan Mircea din Ulma, precum și Constantin Moisa din Ciumârna.

Alexandra CEGA

DE 1 IUNIE - NUMAI ZÂMBETE DE COPII

În zilele de 31 mai și 1 iunie 2014, la sediul UUR - filiala Suceava, a fost sărbătorită ziua copiilor ucraineni. Anul acesta totul a fost organizat altfel față de anii precedenți. S-au desfășurat concursuri sportive, muzicale și de arte plastice.

Dl președinte al UUR - filiala Suceava, ing. Boreslaw Petrașuc, împreună cu tot comitetul au găsit soluții și metode noi pentru copiii ucraineni, care au petrecut ziua în modul cel mai plăcut.

Partenerii de organizare au fost: Direcția Județeană pentru Sport și Tineret, Clubul Sportiv „Ariadna“ din Suceava, Centrul Cultural „Bucovina“, Centrul pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, Uniunea Ucrainenilor din România.

Copiii ucraineni din România au trimis o solie de pace pentru toți cei ce au putere de a decide: „Nici un copil în lacrimi“.

Concursul de creație, interpretare muzicală și șah s-a desfășurat la sediul UUR - filiala Suceava. Peste 130 de copii ucraineni din tot județul Suceava au participat la secțiunile preferate. Cei de la șah au fost împărțiți pe 2 categorii de vârstă: 7-11 ani și 12-15 ani.

Totul a fost introdus în calculator, iar câștigătorii s-au bucurat de diplomele și medaliile primite.

La secțiunea 7-11 ani s-a remarcat Fraseniu Carina - Otilia, o fetiță de 7 ani din Negostina, care a primit Marele premiu - cupa și medalia. Locul II a obținut Sanduleac David-Mihai, iar locul III, Rebenciuc Cătălin. S-au luat și câteva mențiuni: Usatiuc Emanuel, Zvorișteanu Beniamin și Barabaș Elisa.

La secțiunea celor mai mari, cupa și locul I a fost adjudecat de Ovadiuc Emanuela, locul II - Oblezniuc Teodora, locul III - Oblezniuc Ștefana.

Premiile au fost înmânate de către dl ing. Pânzaru Mihai și dl prof. Pânzaru Liviu-Vasile de la Clubul Sportiv „Ariadna“. Ceilalți copii înscriși la secțiunea „Șah“ au primit diplome de participare.

La secțiunea muzicală s-au interpretat cântece ucrainene la instrumente și voce. Câteva nume: Barbir Vlăduț, Lazaroff Daria, Lazaroff Toma, Ciupercă Bianca. Grupurile vocale din Paltinu și Călinești-Cuparencu i-au încântat pe cei prezenți cu câteva melodii ucrainene cunoscute. Grupul vocal-instrumental de la Grădinița din Negostina a luat premiul I, datorită dnei educatoare Pășlea Daniela, care i-a acompaniat la mandolină. Jurizarea la secțiunea muzicală a fost asigurată de domniile profesori Cramar Nicolae și Șoiman Petru.

La secțiunea creație - desen în acuarelă s-au

evidențiat mai mulți copii. Toți au desenat din imaginație aspecte din natură, flori, fluturi, soare, copii dansând, casa părintească etc. Talentul copiilor a fost evident, iar efortul lor răsplătit pe măsură.

Cea mai micuță participantă, o fetiță de aproape 5 ani, Grigoriuc Cezarina-Iuliana din Negostina a fost ridicată în brațe de dl prof. Robciuc Gheorghe, ca s-o vadă toți cei prezenți când îi înmâna premiul I. Tot premiul I au mai luat și alți copii, majoritatea din Negostina: Pășlea Beatrice - 7 ani, Botnariuc Iustin - 6 ani, Chideșa Lidia - 8 ani, Buzec Laura - 6 ani (premiul II). La premiul I mai pot fi menționați și alți copii, de la alte școli: Mandiuc Denisa, Chiriliuc Alexandra, Comoriștean Denisa-Maria, Bândiu Alexandra.

Dna Torac Elena a venit tocmai de la Brodina ca să demonstreze meșteșugul încondeierii ouălor, iar cei 4 copii, cu care s-a prezentat au realizat o frumoasă machetă din materiale naturale, reprezentând un aspect din pădurile de la munte. Toate lucrările copiilor au alcătuit o expoziție, care poate fi vizitată oricând.

S-a cântat, s-a dansat, a fost o zi plină de bucurii, de zâmbete, iar la sfârșit toți participanții au primit diplome de participare și premii dulci. Activitatea s-a încheiat cu o masă festivă.

„La mulți și fericiți ani!“ tuturor copiilor lumii și dorim să nu mai fie nici un copil în lacrimi.

Felicia GRIGORAȘ

A VII-A EDIȚIE A „ZILELOR CULTURII SLAVE“ LA CLUJ-NAPOCA

Cea de a VII-a ediție a Simpozionului Internațional „Zilele culturii slave“ din Cluj-Napoca s-a desfășurat între 22 și 24 mai 2014. Manifestarea a fost organizată de Departamentul de limbi și literaturi slave al Facultății de Litere din cadrul Universității „Babeș-Bolyai“, în parteneriat și cu sprijinul financiar al Uniunii Ucrainenilor din România - filiala Cluj, în colaborare cu Centrul Cultural Rus al UBB și având ca partener media TVR Cluj. Cele trei zile dedicate evenimentului au inclus următoarele momente: Simpozionul Internațional „Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea“, diverse manifestări cultural-artistice și o excursie prin orașul de pe Someș.

Cercetătorii și cadrele didactice ale universităților din Ucraina, Ungaria, Georgia, Polonia, Kazahstan, Rusia și România și alți invitați de seamă ai orașului, care au luat parte la deschiderea simpozionului, au ascultat cuvintele de salut din partea Decanatului Facultății de Litere, rostite de prodecanul Facultății de Litere, dl conf. univ. dr. Dorin Chira, de vicepreședintele Uniunii Ucrainenilor din România, dl prof. univ. dr. Ioan Ardelean, de dna Natalia Olegovna Mujenikova, secretar II al Ambasadei Federației Ruse din București și, bineînțeles, de către gazda evenimentului, directorul Departamentului de limbi și literaturi slave, dna lector univ. dr. Katalin Balázs. Tot aici a fost prezentat cel de-al treilea număr al volumului „Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea“ (nr. 1/2014, apărut la Editura Casa Cărții de Știință), lucrare ce a văzut lumina tiparului cu sprijinul financiar al Uniunii Ucrainenilor din România.

În plenul ședinței, personalități de seamă ai unor universități prestigioase din Ucraina, Ungaria și România au susținut următoarele prelegeri: *K вопросу ob avtorstve drevnerusskoi povesti o Drazule: lingvističeskie dovody* - Zoltán András (Ungaria), *Особенности освещения украинской и русской лингвистики в румынских учебниках по*

„Literatură și cultură“, „Dialog intercultural“ și „Lingvistică. Teoria și practica traducerii“. Prezentăm temele dezvoltate și supuse dezbaterii, așa cum au apărut ele în broșura simpozionului: ♦ la secțiunea „Lingvistică“: *Развитие русского языка в сопоставлении с развитием румынского языка - (по данным Русско-румынского словаря инноваций, mai 2013-mai 2014, T. VIII, București, 2014)* - Maria Dumitrescu (România), *В художественном произведении нет неговорящих*

Cuvântul de salut rostit de către dl prof. dr. Ioan Ardelean, președintele filialei Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România (alături, de la stânga spre dreapta: dna Natalia Olegovna Mujenikova, dl conf. univ. dr. Dorin Chira și dna lector univ. dr. Katalin Balázs)

имён...“ - Lebovics Victória (Ungaria), *Оценочные слова в структуре художественного текста* - Alla Agafonova (Ucraina), *Высказывания со значением отказа в украинском диалогическом дискурсе* - Natalia Maksymiuk (Ucraina), *Структура фразеологизмов с компонентом „рука“, „мână“ в русском и румынском языках* - Maria Andrei (România), *Языковые регистры русинского языка в творчестве Е. Фенцика* - Marianna Lyavinecz (Ungaria), *Формирование официально-делового стиля украинского языка в конце XIX - начале XX в.: источники исследования и проблематика* - Yryna Marko (Ucraina), *Диалектный текст буковинских говоров в когнитивном и прагматическом аспектах* - Rusnak Natalia (Ucraina), *Limbaajul colocvial în predarea limbii polone* - Anna Musial (România/Polonia), *Діалектна лексика в реєстрах українських словників іншомовних слів, виданих у XX ст.* - Olga Katsimon (Ucraina), *Коммуникативная интенция, модальность, установка: к проблеме дифференциации терминопонятий* - Svetlana Shabat-Savka (Ucraina), *Русинский язык или диалекты* - István Csernyicskó (Ucraina), *Модели отображающие номинацию лиц по интеллектуальным способностям в русских и польских социолектах (на материале семантической*

Fragment din nunta lui Karpo cu Motrea (din piesa „Familia lui Kaidaș“)

деривации) - Gustaw Michal Akartel (Polonia), *Основные тенденции развития простого предложения в современном украинском языке* - Elena Kulbabskaia (Ucraina), *Агнонимы как особая категория лексики в словарном составе современного украинского языка* - Liudmyla Tkach (Ucraina), *Место этимологических исследований* - Jakubowicz

derivazioni) - Gustaw Michal Akartel (Polonia), *Основные тенденции развития простого предложения в современном украинском языке* - Elena Kulbabskaia (Ucraina), *Агнонимы как особая категория лексики в словарном составе современного украинского языка* - Liudmyla Tkach (Ucraina), *Место этимологических исследований* - Jakubowicz

Mariola (Polonia), *Флорономены как объект двуязычной лексикографии (на материале Русско-украинского словаря М. Уманца и Слилки)* - Iaremi Mariana (Ucraina), *Женский дискурс* - István Keresztény, Keresztény Erzsébet (Ucraina), *Роль и место фразеологизмов в процессе обучения русскому языку как иностранному* - Dumitru Emil (România), *Синтаксические доминанты как маркеры идиостилия писателя* - Natalia Shatilova (Ucraina), *Просодические коммуникативные компоненты в драматических текстах буковинских писателей* - Ivanna Struk (Ucraina), *Семантическое поле пространства (на материале имён прилагательных украинского языка)* - Elena Kardashchuk (Ucraina); ♦ la secțiunea „Literatură și cultură“: *Ямбические метры в румынской и украинской литературе 60-х - 70-х годов XIX века* - Krystynia Paladean (Ucraina), ♦ *Автор и герой в прозе М.Д. Чулкова* - Ramek Gafarov (Rusia), *Интерференце literare ale ideii de „suflet mort“ la N. Gogol, A. Von Chamisso și P. Süskind* - Mihaela Herbil (România), *Классические каноны культурологической эстетики творческого мышления Павла Романиюка и Никиты Станеску как основа диалога культур - парадигма формирования духовной эстетики* - Maria Iakubovskaia (Ucraina), *Культурные румынско-украинские контакты в свадебной обрядности северной Буковины* - Iulia Rusnak (Ucraina), *Comunitatea lingvistică ucraineană din Marea Britanie* - Dorin Chira (România), *Valențe semiotice ale (anti)utopiei în filmografia lui Andrei Tarkovski* - Cristian Pașcalău (România), *Роль Русского культурного центра в осуществлении культурной миссии университета* - Judit Bartalis (România), *Întoarcerea la limba maternă ucraineană. Amintiri* - Ioan Semeniuc (România), *„Поэзия традиції“* - Михайло Небеляк - Paul Romaniuc (România), *Hamlet în literatura rusă* - Diana Tetean (România), *Mircea Eliade pro sau contra Lev Tolstoi. Afinități electivă* - Claudia Chircu (România), *«Дела давно минувших идей» ... К новому переводу Повести временных лет» на румынский язык* - Marina Vraciu (România), *Полиметрия в поэтическом творчестве западноукраинских авторов 80-х годов XIX ст.* - Oksana Liubymova (Ucraina), *Семиотика кабинета в романах И.С. Тургенева* - Natalia Neaholova (Ungaria), *Sfântul Gheorghe, participant la un „Chaoskampf“* - Mihail-George Hâncu (România), *Особенности идиостилия Степана Груи* - Iulia Chyshkova (Ucraina), *Câteva ipostaze privitoare la istoricul scrierii la slavi - Onufrie Vințeler* (România), *Mychailo Nebeleac, aniversare cernită la 65 de ani de la naștere* - Ion Petrovai (România); ● la secțiunea „Dialog intercultural“: *Достоевский и Петербург* - István Keresztény, Keresztény Erzsébet (Ucraina), *Исследования Шандора Бонкала в области украинской (русинской) диалектологии* - Bárány Erzsébet (Ucraina), *Кулинарные метафоры в прозе Владимира Сорокина* - Kalafatics Zsuzsanna (Ungaria), *Семантичні особливості румунізмів в українській мові* - Nicoletta Holovach (Ucraina), *Названия блюд в буковинских говорах Румынии и Украины* - Borys Liudmyla (Ucraina), *К вопросу о словах-колоративах з Льва Толстого и Томаса Манна* - Nino Kvirikadze (Georgia), *Лингвокультурологические аспекты перевода колоративов с латинского языка на украинский и русский (на материале „Любовных элегий“ Овидия)* - Elena Mudryk-Ivanets (Ucraina).

(Continuare în pagina 10)

Образність як елемент розмовного мовлення і як компонент мовної семантики - Tatiana Hutsuleak (Ucraina), *Инновационные подходы в преподавании украинского языка как государственного в школах наименьших Закарпатья* - Katyryna Marhytucs (Ucraina), *Специальность „Классическая филология“ в Черновицком университете в румынский период* - Inessa Makar (Ucraina);

◆ la secțiunea „Lingvistică. Teoria și practica traducerii“: *Particularități ale sistemului verbal într-un grai ucrainean (pe materialul graiului localității Ruscova, jud. Maramureș)* - Cris -

tina Silaghi (România), *Decizii traducitive în „Habarnam în Orașul Soarelui“* - Sanda Misirianțu (România), *Trăsături ale fonemelor vocalice în unele graiuri ucrainene din Maramureș* - Ioan Herbil (România), *„Slăbiciunea la români“*. *Observații privitoare la influența slavă asupra limbii române, pe baza ALR I,1 și a ALRM I,1 (hărțile 62 și 96: slab 'maigre')* - Adrian Chircu (România), *Концепты как отражение русской и румынской языковых картин мира* - Каталин Балаж (Rumânia), *Фразеологическая система с позиции современной лингвистики: принципы классификации* - Elmira Imanbekova (Kazahstan), *Traducerea frazeologismelor, a proverbelor și zicătorilor* - Mața Andreici (România), *Aspecte ideologice în trilogia „Habarnam“ de Nikolai Nosov* - Sanda Misirianțu, Radu Mârza (România), *Note pe marginea vulgarismelor din filmul polonez „Tu ești Dumnezeu“ (Jesteś Bogiem) și a traducerii acestora în limba română* - Ioana Diaconu-Mureșan (România).

Varietatea temelor prezentate și dezbătute pe parcursul celor două zile a dus la discuții rodnice în ceea ce privește rezolvarea numeroaselor probleme din domeniul slavisticii. Totodată, în urma polemicilor constructive purtate în

omoniță a lui Ivan Neciu-Levyțkyi, în interpretarea trupei de teatru amator a filialei clujene a uniunii amintite (coordonatori Mihaela și Ioan Herbil). În rolurile principale au evoluat studenți ucraineni de la Specializarea limba și literatura ucraineană a Facultății de Litere, precum și de la alte facultăți și universități clujene, și anume: Svetlana Laviță, Oxana Lupșac, Alexandra Covaci, Natalia Bodnariuc, Gina Bodnariuc, Alexa Bout, Liviu Romaniuc, Serioja Hrin, Mihai Bodnariuc și Ioan Polianciuc. Lor li s-au alăturat prietenii și admiratorii culturii ucrainene: Lenuța Negrea, Georgiana Grigorian, Borodi Petre și Borodi Vasile. Menționăm că piesa de teatru, ca de altfel și celelalte momente ale manifestării, a fost filmată integral de TVR Cluj, sub coordonarea dnei Maria Cinar-Jiga.

cadrul secțiunilor s-au conturat noi opinii și au fost ridicate diverse probleme, care, cu siguranță, își vor găsi rezolvarea la viitoarele conferințe dedicate studiilor ce privesc limbile, literaturile și culturile slave.

Și în cadrul celei de-a VII-a ediții a „Zilelor culturii slave“ momentele cultural-artistice au fermecat audiența. Mai întâi, în după-amiaza zilei de 22 mai, în cadrul programului cultural organizat de specializarea Limba și literatura ucraineană și filiala Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România, pe scena amfiteatrului „M. Eminescu“ (Facultatea de Litere) a avut lor premiera piesei de teatru „Familia lui Kaidaș“ („Кайдашева сім'я“), o adaptare după povestirea

Din reacția publicului și după aplauzele frenetice ale celor prezenți în sală, putem declara că reprezentația a fost un adevărat succes. Îi felicităm și cu această ocazie pe toți cei care au evoluat în piesă, dorindu-le multe și noi realizări în domeniu și în viață. Sperăm ca Uniunea Ucrainenilor să mai acorde șansa ca dramatizarea sus-menționată să poată fi jucată și cu alte ocazii pe scene din sânul comunității ucrainene din România.

Pe parcursul celor trei zile a fost deschisă expoziția de fotografii cu titlul „100 de ani de la vizita ultimului țar, Nicolae al II-lea, în Constanța“.

În seara zilei de 23 mai, la Muzeul etnografic al Transilvaniei din Cluj-Napoca, a avut loc programul liric „Ora de bilingvă“, în interpretarea trupei de teatru „Memoris“ (în regia lui László Vadas). A urmat un extraordinar moment muzical al ansamblului „Voci transilvane“ (dirijor Adrian Corojan), care a interpretat piese din repertoriul slav. Aceste programe culturale au fost organizate de Centrul Cultural Rus al UBB, condus de dna lector dr. Judit Bartalis.

Cea de-a treia zi a evenimentului a fost dedicată excursiei prin urbea de sub poalele Feleacului, prilej cu care oaspeții noștri, dar chiar și cei din Cluj-Napoca, au putut vedea sau revedea cele mai importante și pline de istorie locuri și edificii culturale ale orașului.

În încheiere, aducem mulțumiri Uniunii Ucrainenilor din România pentru sprijinul financiar acordat în organizarea și desfășurarea evenimentului, în special dlui președinte Ștefan Buciuța, dlui Ion Robciuc - președintele Comisiei de Cultură a UUR și dlui Ioan Ardelean - președintele filialei Cluj a UUR. De asemenea, îi felicităm pe organizatorii manifestării, lector dr. Katalin Balázs, conf. dr. Diana Tetean și lector dr. Judit Bartalis, îndreptându-ne gândul la cea de-a VIII-a ediție a „Zilelor culturii slave“.

Ioan HERBIL

FILIALA IAȘI A UUR SE IMPLICĂ ÎN ACȚIUNI CARITABILE

În ziua de 13 mai 2014, începând cu orele 18:30, pe scena Teatrului Național din Iași a avut loc un spectacol umanitar „Suflul speranței“, banii strânși din vânzarea biletelor urmând să fie donați cazurilor umanitare. Evenimentul a fost organizat de Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară (USAMV) în parteneriat cu Asociația „Calea Vieții. Tineri pentru bătrâni. Bătrâni pentru tineri“ și Opera Națională Română (ONR) din Iași, în cadrul proiectului umanitar „Puțin pentru tine, mult pentru alții“, ajuns la cea de-a III-a ediție și care vizează organizarea de acțiuni umanitare dedicate sprijinirii a două studenți din cadrul USAMV, care se confruntă cu probleme medicale deosebit de grave.

Pe scena Teatrului Național în

aplauzele unui public foarte numeros și select s-au prezentat colective și soliști prestigioși printre care amintim: Corul „Trysaghion“ al Mitropoliei din Iași, Cvartetul Mezzo, soprana Cristina Grigoraș, duetul vocal Delia Munteanu și Ionuț Ciubotaru, tenorul Andrei Fermeșanu,

dans argentinian, spaniol în interpretarea unor balerini de prestigiu de la Opera Română din Iași. Filiala Iași a UUR a fost prezentă cu formația „Veselka“ coordonată de prof. Rodica Fălișteanu, care a prezentat dansul ucrainean „Hopak“, apreciat și îndelung aplaudat de publicul spectator. Tinerii noștri dansatori au arătat încă o dată că sunt pregătiți să participe alături de formații și soliști consacrați la spectacole omagiale, dar și cu scop caritabil. Le mulțumim și le urăm să urce pe cele mai înalte trepte ale măiestriei artistice în domeniul pe care și l-au ales.

„Ne dorim din toată inima ca prin acest spectacol umanitar să putem sprijini financiar în continuare tratamentele de specialitate, necesare celor două tinere. Pe această cale, aducem mulțumiri Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, parohiilor, școlilor și sponsorilor care s-au implicat“, a declarat Carmen Olguța Brezuleanu, coordonatorul campaniei umanitare

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

UCRAINA - PREMIUL INTERNAȚIONAL PENTRU PACE

Joia trecută, am fost surprinsă de un telefon, venit din partea unui prieten din Cernăuți, Iurie Levčik, care își exprima mirarea de ce nu ne-a văzut la spectacol, cu o seară înainte, când a evoluat și o concurentă din Ucraina. De cinci ani, de când Ucraina este prezentă la Festivalul internațional de muzică ușoară pentru copii TI AMO, aveam prilejul să-l întâlnim pe domnul Iurie și să ne bucurăm împreună de evoluțiile frumoase ale fetelor pe care dumnealui le-a descoperit, le-a pregătit și le-a adus la Onești. Aflând pricina absenței din anul acesta, prietenul nostru a stăruit, cu suficientă putere de convingere, că trebuie să fiu prezentă, în cea de-a doua zi a concursului, când urma să evolueze cea de-a doua concurentă, cu care s-a prezentat anul acesta, și, implicit, la Gala Festivalului, când este posibil s-o ascult și pe prima. A adăugat un amănunt interesant, anume că cea de-a doua reprezentantă a Ucrainei va cânta în limba română, aspect firesc pentru zona din care provine, regiunea Cernăuțului, întrucât dumnealui este inițiatorul unui centru cultural de promovare a limbii și culturii române „Perla”, cu sediul în Cernăuți.

Am făcut bine că am dat ascultare invitației primite, căci, astfel, am reușit să fiu prezentă și la cea de-a XIX-a ediție a festivalului oneștean, care ființează, iată, de aproape două decenii.

Comparativ cu tot ce am mai văzut, ediția din anul acesta s-a caracterizat printr-o notă, în plus, de sobrietate și chiar de expresivitate. Pentru prima oară, fiecare evoluție pe scenă a fost susținută, cu pregnantă contribuție la ridicarea calității actului artistic pus în scenă, o trupă de balet de la Palatul Copiilor din Cluj. Este vorba de trupa „Arlechino”, condusă de o profesoară expert, Tatiana Cignolini, care s-a autoinvitat la Onești, anul acesta, pentru a realiza ilustrația coregrafică a Festivalului, demers ce s-a finalizat printr-o vădită sporire a calității artistice.

Ca și la edițiile precedente, au fost înscrși mulți concurenți, 47, veniți din 12 țări străine, de pe patru continente, anume: Italia (țară cofondatoare a Festivalului), Malta, Spania, Elveția, Suedia, Ucraina, Belarus, Republica Moldova, Georgia, Turcia, Bulgaria, Albania.

Premiile speciale, mențiunile și, respectiv, premiile I, II și III au fost acordate, în cadrul fiecăreia dintre cele trei categorii de vârstă: 6-8, 9-11, 12-14 ani. Trofeul festivalului, anul acesta, a fost cucerit de o talentată interpretă, posesoare a unei voci excepționale, care a reprezentat Turcia, pe nume Sara Güzel. De menționat că această concurentă are cetățenie dublă și că anul acesta, a ținut să demonstreze că poate cânta la fel de frumos și în limba română.

Pe mine m-au impresionat, se înțelege, participantele care reprezentau Ucraina, anume Nicorici Emilia, 11 ani, care a obținut Mențiunea I a Casei de Cultură a Sindicatelor din Onești, pentru interpretarea, în limba română, a cântecului „M-am îndrăgostit de samba”, și, respectiv, Ekaterina Serghieva, 13 ani, care a obținut Premiul Special pentru cel mai bun text liric, oferit de Centro Orafo Pistoia (Italia), pentru cântecul „Potribno” („Este necesar”), pe versurile Oksanei Roșca. De asemenea, m-au impresionat mult două foarte reușite aranjamente muzicale, bazate pe cântece populare. Unul a fost interpretat de o concurentă de 7 ani din Bacău, care a obținut Mențiunea I pentru cântecul „Dirli, da”. Al doilea a fost un cântec de leagăn georgian, interpretat cu mare sensibilitate artistică de o tânără cântăreață din Georgia, în vârstă de 14 ani, Nino Gvajava. Interpretarea ei a și fost răsplătită cu Premiul al II-lea la această categorie de vârstă.

Nu am rezistat tentației de a o aborda și pe această concurentă, mai ales că exista posibilitatea de a ne înțelege în limba rusă. De altfel, m-am apropiat de ea însoțită și de o profesoară de engleză, pentru orice eventualitate. Bucuroasă, fata ne-a răspuns frumos, amabilă, căci vorbea fluent ambele limbi. Am rugat-o să rezume conținutul cântecului, pe care l-a interpretat, cu o deosebită participare afectivă, ceea ce ea a și făcut, impresionându-ne și mai mult. Mai întâi, s-a arătat foarte plăcut surprinsă de faptul că a fost abordată aici, căci nu se așteptase. Apoi, pentru că interpretarea ei a plăcut, în ciuda faptului că a fost într-o limbă necunoscută publicului. Ne-a mai mărturisit că fusese foarte emoționată, deoarece s-a aflat pe o scenă de concurs internațional pentru prima oară. Modestă, a declarat că totul, dar absolut totul, i se datorează profesoarei ei, care a pregătit-o și a încurajat-o. Despre cântec, a preferat să vorbească în limba rusă, îi venea mai la îndemână. Mi-a spus, așadar, că este vorba despre dragostea de mamă, atât pentru copil, cât și pentru patrie. O mamă cântă copilului său, în timp ce îl leagă, menindu-i un viitor fericit, cum este firesc. În același timp, mama este conștientă că ar putea apărea și eventualitatea ca patria să aibă nevoie de el ca soldat, prin urmare, este pregătită, încă de pe acum, să-l dăruiască patriei, când aceasta o va cere.

Se înțelege că nu mi-am putut reprimă impulsul de a o felicita și pe doamna profesoară, tot în limba rusă, oferindu-i flori. La rândul meu, am primit în dar adresa de mail, a dumneai și a laureatei, ceea ce mi s-a părut deosebit de gentil. Neapărat că relația de prietenie, abia înfiripată, va continua să rodească.

O altă notă de inedit, în cadrul acestei ediții, au adus-o invitații din edițiile precedente. Cum anul acesta a fost resimțită, în sens negativ, prezența foarte slabă a băieților, doar trei, organizatorii au avut ideea fericită de a-i readuce pe scena oneșteană, cu titlu de invitat special, pe doi băieți, pe aceia care au fost câștigătorii tro-

feului, respectiv, anul trecut (Adrian Ștefan Ivan, 7 ani, „micul magician cu glas de înger”), și în 2007, (Ștefan Atârgovițoiaie, 6 ani, care în prezent este considerat deja vedetă atât în țară, cât și în Italia).

În cadrul celei de-a XIX-a ediții a Festivalului de muzică ușoară pentru copii TI AMO de la Onești, au fost acordate premii nu doar copiilor participanți, ci și unor persoane adulte, dintre cele care descoperă și pregătesc copiii talentați, dintre cele care contribuie nu doar la promovarea vocilor valoroase în lume, ci și la inițierea unor schimburi cultural-artistice, la înnodarea unor legături de prietenie trainice între copii din diferite țări, la întărirea spiritului de pace.

Anul acesta, doamna Genovia Elisei, o româncă din Italia, vicepreședintă și coautoare a festivalului, a înmănat, în calitatea sa de ambasador al păcii, patru premii, din partea Comitetului internațional de organizare și promovare a festivalurilor pentru copii, cu sediul în Italia, care au fost acordate membrilor juriului, pentru activitatea acestora, susținută în domeniu, timp de peste cinci ani. Premiații proveneau din patru țări: Germania (Michael Beck-Hamlescher, profesor, dirijor, muzician), Elveția (Yvette Moiano, organizator al „Starsvoices Festival”), Georgia (Darejan Geperidze, directoare a „Tetri Tolia Center-Tbilisi”) și Ucraina (Iurie Levčik, director al Centrului Bucovinean de Artă și Cultură România-Ucraina).

Concurenții nu au primit doar premii, ci și invitații la anumite festivaluri internaționale pentru copii, cu care „TI AMO” este înfrățit, în Italia, Georgia, Elveția și în Ucraina. Ultima țară a devenit înfrățită, începând cu anul acesta, a precizat domnul Teodor Adobricăi, președintele Festivalului. Este vorba despre Festivalul internațional de interpretare vocală și instrumentală „Vise printre stele” din Cernăuți, al cărui coordonator este profesorul Iurie Levčik.

Prin intermediul Festivalului „TI AMO” care, iată, se apropie de ediția sa jubiliară, a XX-a, orașul nostru s-a făcut cunoscut în lume, țara noastră este respectată și pe acest plan.

Valeria ȘOUCALIUC

Viața „la înălțime”

Satul Bobeica. Cătunul Zubrâu. Vârf de munte cu altitudinea de 1313 m. Am ajuns nici nu știu de câte ori „pe acest tărâm de vis” cu piscurile adeseori, iarna, „mascate” de norii alburii și de glugile omătului. Pentru cine știe ce cazuri de boală cum spune o vorbă de-a noastră „de la cei cu țâța-n gură până la cei cu barba sură”. Printre aceștia din urmă, într-una din căsuțele cocoțate pe ici colo mai întâlnesc un vechi pacient care în ciuda legilor aspre ale habitatului „la o asemenea înălțime” prin anii ce-i poartă pe umeri, deși chinuit de ani și ani de mai multe boli, tratat chiar și de mine, prin zile de la Dumnezeu, a împlinit de curând 96 de ani, fiind unul, cred, dintre puținii longevivi cu o asemenea vârstă, știuți de mine pe meleagul de la cumpăna apelor, cum denumesc așezarea Izvoarele Sucevei. Fiind, la rândul meu, împământenit pe aceste plaiuri prin căsătorie și serviciu, totdeauna octogenarii, nonagenarii mi-au stărnit respectul desăvârșit publicându-mi-se despre viața lor, diverse note, însemnări la ziar. În cazul de față e vorba despre Vasile Popiuc al lui Nichita născut la 18 aprilie 1918 în Șipotele Sucevei (Ucraina).

Desigur, deși cu sănătatea șubrezită de povara anilor ce-l apropie de un secol, de reumatismul, tromboflebita și alte boli cronice, îl mențin încă în viață îngrijit fiind de nepoata Ana Harasemciuc și soțul ei Nicolai. S-a căsătorit cu Ana Serghi și a trăit cu ea 61 de ani având 13 copii dintre care 7 au murit de mici și 6 i-a crescut (patru băieți și două fete) școlindu-i câte 8 clase. În 1999, i-a murit soția rămânând nu singur, ci cu Dumnezeu - îmi mărturisește - unii copii în viață care locuiesc în aceeași comună, nu-l uită și îl ajută în situația în care se află. Când se mai putea deplasa în cărje trecea și pe la domiciliul meu pentru tratamentul indicat de medici care-i ameliora suferințele. În anii din urmă, nu l-am mai zărit el nemaiputând a se deplasa. Dar în diversele discuții avute cu el am aflat câte ceva din secretul longevității sale. Mod de trai pe care-l bănuiam: viață cumpătată cu alimente din propria gospodărie, el fiind crescător de animale și muncitor forestier. Dar trăind în aerul de munte, adică cu viața „la înălțime”, i-a simțit din plin efectul revigorant pentru vârsta la care a ajuns!

Decebal Alexandru SEUL

8 mai 2014, mare Cerc Pedagogic la Grădinița cu Program Normal din Negostina, județul Suceava - sat cu aproximativ 80% din populație de etnie ucraineană.

Dacă acum aproximativ 40 de ani, copiii mici veneau la grădiniță cunoscând doar limba maternă ucraineană, astăzi ei vorbesc bine două limbi și datorită strădaniei celor două doamne educatoare foarte bine pregătite profesional care depun mult suflet în tot ceea ce fac.

La grupa mare „Albinuțele“, inițiativa activității a fost doamna educatoare Fraseniu Ramona, absolventă a Liceului Pedagogic „O. Makovei“ din Cernăuți, promoția 1996. Activitatea a fost din

CERC PEDAGOGIC LA GRĂDINIȚA DIN NEGOSTINA

litatea limba ucraineană - limba rusă, a pregătit un interesant material documentar cu tema „Domeniul psihomotor în arealul activităților din grădiniță“. Practicarea exercițiilor fizice și a jocurilor încă din cele mai vechi timpuri de către om a avut ca scop menținerea sănătății fizice și psihice contribuind la educarea conduitei

de 10 ani și eram foarte sigură că va continua ideile și opțiunile mele. Copiii de la Grădinița din Negostina vorbesc două limbi, româna și ucraineană maternă. Preocuparea educatoarelor de a-i învăța corect cele două limbi, a fost mereu pe primul plan prin toate activitățile care se desfășoară la grădiniță. Am ascultat cu alte ocazii copiii recitând versuri în limba ucraineană, interpretând cântece în limba ucraineană și dialogând în limba lor maternă.

Activitatea de educație fizică din ziua respectivă a fost consolidată prin vizionarea dansurilor ucrainene în interpretarea copiilor de la Ansamblul „Cervona kaly-na“. A fost o fantastică surpriză pentru asistență, iar aplauzele au dovedit că acest ansamblu merită toată lauda și tot respectul, deoarece reprezintă școala și comuni-

tatea ucrainenilor din Negostina. Bazele acestor dansuri au fost puse tot la grădiniță, când au învățat primele mișcări, primii pași.

O altă surpriză pentru doamnele educatoare prezente la cerc a fost vizitarea Muzeului „Casa țărănească“, cât și a Bibliotecii ucrainene din cadrul Organizației locale a UUR, unde au rămas profund impresionate și au consemnat în „Cartea de onoare“.

Câteva impresii ale doamnelor educatoare referitoare la activitățile organizate: activitatea metodică a fost foarte reușită, antrenantă, atractivă; naturalețe, veselie, mișcare, echilibru; bucurie, relaxare; seriozitate, plăcere, iubire pentru copii; perseverență, model pentru alții - felicitări; educația din tinerețe și-a lăsat amprenta și pe dezvoltarea profesională.

Toate aceste aprecieri reprezintă o dovadă a profesionalismului doamnelor educatoare, care nu uită că ucrainenii sunt oameni harnici, ospitalieri, deschiși la dialog, comunicare și colaborare.

În încheiere, s-au făcut poze în grupuri mai mici sau mai mari.

Felicia GRIGORAȘ

domeniul psihomotor (educație fizică), având ca temă „În excursie“. Obiectivele propuse: dezvoltarea calităților motrice și consolidarea deprinderilor motrice au fost atinse la cel mai înalt nivel. Copilașii s-au descurcat de minune și au fost răsplățiți cu medaliile dulci.

Doamna educatoare Pășlea Daniela, absolventă a Liceului Pedagogic Suceava, cât și a Universității București - Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, specia-

morale și la formarea unor trăsături pozitive de voință și caracter, formând personalitatea copilului.

Pentru mine, mai mare bucurie decât invitația de a participa la această activitate nici nu se putea. Am primit-o cu multă emoție, deoarece aici mi-am desfășurat activitatea timp de 35 de ani. Doamnele educatoare, fostele mele eleve mi-au umplut inima de bucurie. Cu doamna Daniela Pășlea am fost colegă de serviciu timp

Concursul de recitare a poeziei ucrainene la Tîrnova, faza județeană

La 25 mai a.c., filiala Arad a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat în comuna Tîrnova cea de-a II-a ediție a Concursului de recitare a poeziei ucrainene, etapa județeană.

La această manifestare au participat elevi din școlile în care se studiază limba ucraineană. În deschiderea concursului, celor prezenți li s-au adresat dna prof. Hanțig Anna și președintele filialei Arad a UUR, dl Miculaiciuc Gavrilă, subliniind importanța studiului limbii ucrainene.

Pentru buna desfășurare a concursului a fost desemnată o comisie de jurizare, formată din profesorii: Preda Ileana Pasca - vicepreședinte, Rațiu Viorica - secretar, Hanțig Anna - membru, Curac Maria - membru. În urma

dezbaterilor, au fost desemnați cei mai buni recitatori.

În final, au fost înmânate diplome și premii

participanților de către dl Miculaiciuc Gavrilă, președintele filialei arădene a UUR.

Au obținut locul I și vor reprezenta județul Arad la etapa națională a Concursului de recitare a poeziei ucrainene, care se va desfășura în luna iunie în județul Maramareș, următorii elevi: Hanțig Andreea (clasa I, Școala Primară Dud), Kifa Bianca (clasa a II-a, Școala Primară Dud), Hancik Simona (clasa a III-a, Școala Primară Dud), Masnița Nicoleta (clasa a IV, Școala Primară Dud, Chifa Maria (clasa a V-a, Școala Gimnazială Chier), Pinteia Irina (clasa a VI-a, Școala Gimnazială din Tîrnova), Oprean Florentina (clasa a VII-a, Școala Gimnazială din Taut), Hanțig Alexandra (clasa a VII-a, Școala Gimnazială din Taut).

Dl Miculaiciuc Gavrilă, președintele filialei arădene, le-a mulțumit tuturor celor care au depus efort pentru ca această activitate cultural-educativă să aibă loc, cu sprijinul părinților și i-a invitat să participe activ la astfel de manifestări.

Manifestarea s-a încheiat cu o masă festivă oferită de UUR celor prezenți, într-o atmosferă prietenească, plină de voieșie.

prof. Anna HANȚIG

Concursul regional „Istoria și tradițiile ucrainenilor” organizat la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava

În Calendarul concursurilor interjudețene/regionale ale Ministerului Educației Naționale pentru anul școlar 2013 - 2014 a fost inclus Concursul regional „Istoria și tradițiile ucrainenilor”, pe baza proiectului educațional inițiat de Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava și coordonat de către prof. Mihoc Lucia. Acest concurs se află la cea de-a V-a ediție, fiind o continuare a celui care se regăsea în CAEN sub denumirea de „Împună în diversitate”. La propunerea doamnei consilier din Ministerul Educației Naționale, prof. Elvira Codrea, proiectul a fost adaptat pentru a se adresa elevilor și profesorilor de limba maternă ucraineană de pe teritoriul țării.

În cadrul proiectului „Istoria și tradițiile ucrainenilor” ne-am propus ca obiectiv general antrenarea tinerilor aparținând minorității ucrainene în activități comune menite să promoveze tradițiile locale și dialogul intercultural, iar ca scopuri specifice: intensificarea relațiilor dintre ucrainenii de pe teritoriul României, prin cu-

noașterea tradițiilor specifice fiecărei zone și evidențierea elementelor comune; cultivarea respectului atât pentru valorile propriei culturi, cât și pentru valorile altor culturi; promovarea dialogului intercultural ca proces prin care tinerii dezvoltă abilitatea de a acționa într-un mediu cultural cât mai complex; întărirea parteneriatelor dintre școli, autoritățile locale și reprezentanții filialelor UUR în vederea dezvoltării și promovării bunelor relații; evidențierea contribuției diferitelor culturi la patrimoniul și stilul de viață al tinerilor; dezvoltarea comunicării sociale prin activități în echipă.

Concursul s-a desfășurat pe două secțiuni:

1. Secțiunea de fotografie, cu următoarele cinci teme: obiceiuri și tradiții (Sărbătorile de iarnă în familie/ localitatea mea (de exemplu cina din Ajun, colindătorii, slujba religioasă etc.); obiecte tradiționale (de exemplu costume tradiționale vechi, autentice, vase, ștergere cu motive populare, ouă încondeiate, diferite obiecte, instrumente muzicale specifice etniei, podoabe tradiționale etc.); obicei de nuntă/botez; tradiția de Paști; satul/școala mea.

Participanții la concurs au expediat prin poștă câte o fotografie pentru fiecare temă, format A4, pe adresa colegiului.

2. Eseul pe tema „Prețuim comorile noastre” trebuia să conțină 2-3 pagini scrise în limba ucraineană maternă, putând fi însoțit de o prezentare power point de maxim 20 slide-uri (imagini comentate referitoare la eseu și alte informații sugestive).

Elevii au trimis fotografii și eseuri însoțite de prezentări în PPT pe adresa indicată în regulament. Au participat elevi din județele Maramureș, Timiș, Botoșani și Suceava îndrumați de profesorii Semeniuc Marius, Greceniuc Narcisa, Clemcovici Mariana, Vatamaniuc Iuliana, Fra-

seniuc Diana, Plecan Narcisa, Crainiciuc Antoneta, Mazureac Alina, Mădrășteanu Loredana, Ștefan Georgeta, Divisevici Ana Maria, Clempușac Maria și Mihoc Lucia.

Etapa finală a concursului s-a desfășurat miercuri, 30 aprilie 2014, în aula Colegiului Național „Mihai Eminescu” din Suceava. Aici a fost amenajată o expoziție de fotografie care a surprins cele mai frumoase costume specifice ucrainenilor, sărbătorile de Crăciun, Bobotează, coșuri pregătite de Sf. Paști, diverse podoabe tradiționale, ouă încondeiate, motive ucrainene, dansuri ucrainene etc. Prezentările eseurilor în PPT au evidențiat foarte multe aspecte interesante specifice diverselor sărbători sau evenimente din viața omului: Ajunul Crăciunului la ucrainenii, încondeierea ouălor la ucrainenii huțuli, obiceiul de nuntă la ucrainenii, obiceiuri de Duminica Floriilor, bucătăria huțulă, sărbătorile de primăvară, tradiții de Crăciun și de Sf. Paști, ziua Sfântului Gheorghe și multe altele.

Cuvintele de „bun venit” au fost adresate din partea conducerii colegiului de către doamna director adjunct, prof. Gabriela Cazac, care a subliniat importanța derulării unor astfel de concursuri, mai ales că județul Suceava este cunoscut ca fiind multietnic, iar ucrainenii excelează în păstrarea tradițiilor și obiceiurilor, transmițându-le, din generație în generație. De asemenea, a precizat că în cadrul Colegiului Național „Mihai Eminescu” se studiază limba maternă ucraineană de către foarte mulți elevi, iar grupul „Vyșyvka”, îndrumat de doamna Mihoc Lucia a participat cu succes la concursuri și la activități extrașcolare de prestigiu încă de la înființarea lui. La final a urât succes tuturor participanților.

Grupul vocal ucrainean „Nadia” de la Școala Gimnazială din Călinești-Cuparencu sub îndrumarea doamnei profesoare Mădrășteanu Loredana și grupul vocal „Vyșyvka” au oferit celor prezenți un frumos buchet de cântece ucrainene.

Doamna prof. Mihoc Lucia a oferit diplome câștigătorilor de la cele două secțiuni, felicitându-i pe elevi și pe profesorii care i-au îndrumat. De asemenea, a mulțumit domnului ing. Ștefan Buciuta, președinte al Uniunii Ucrainenilor din România, precum și domnului președinte al UUR - filiala Suceava, ing. Borelaw Petrașuc, pentru sprijinul financiar acordat în vederea derulării acestui proiect: transportul elevilor, masa de prânz, materiale promoționale și consumabile.

În speranța că anul viitor se vor înscrie elevi din toate județele în care se studiază limba noastră maternă, vă așteptăm cu drag!

*prof. Lucia MIHOC,
coordonator proiect*

DE LA ȘCOALA CU TOTUL ALTFEL, LA ȘCOALA ALTFEL

Povestea cu „Școala altfel” (la fel ca „Școala după școală”) m-a făcut să-mi aduc aminte de școala generației mele.

La liceu fiind și stând la internat, în seara sâmbetei Paștelui, eram adunați pe holul liceului la o reuniune (străbunica discotecii de azi). Trebuia să dansăm în timp ce la biserica din vecinătatea liceului se oficia Slujba de Învier!

Dacă îndrăzneam să ne uităm pe geam cum se sfințea pasca, eram goniți de profesori la dans. Am în memorie coșurile frumos îmbrăcate, cu bunătați culinare și lumânări arzând. Vă puteți imagina cam ce chef aveam să dansăm?! Că de flămânzi, eram flămânzi. Trei mese la cantină și buzunarele goale! Totuși, nimeni n-a cârtit.

Tot liceean fiind am făcut și practica agricolă (prășit, cules cartofi, depănușat porumbul, cules de mere etc.).

În momentul când am intrat în învățământ, de Paști cadrele didactice trebuiau să meargă cu elevii la împrăștiat mușuroaiele de cârtițe și furnici. Așadar, la curățat islazul, unde acum se ridică minunății de vile!

Ce mai făceau elevii în „iepoca de aur”?

Strângeau plante medicinale, maculatură, fier vechi, sticle și bocane, ca să nu mai vorbim de practica agricolă de toamnă: cartofi, porumb, sfeclă de zahăr, in, zarzavat etc.

De multe ori veneam la școală cu ghiozdane și cu unelte de lucru, iar, în funcție de vreme, făceam fie ore, fie mergeam la câmp.

Într-un an am întârziat atât de mult cu practica agricolă încât nici nu s-au dat tezele! Orele au fost recuperate fără multe discuții. Având în

vedere că eu predam matematica, asta însemna: că începeam cu o oră înainte lecția la clasa care avea prima oră matematica. Spre nemulțumirea elevilor, „arestam” orele de educație fizică și sport, muzică etc.

În zilele noastre? Practică agricolă nu se face, că nici agricultură nu prea avem și apoi e democrație!

Cu o săptămână înainte de vacanța de Paști, elevii au o săptămână de „școală altfel” pentru ca apoi, de Paști, să fie liberi!

Despre uniforme școlare, embleme, fundițe și panglici ce să mai vorbim... Fetele au unghiile făcute, mai toți au mobile, tablete, tot felul de accesorii. Au mai multe drepturi decât îndatoriri. Viață de elev, ce mai!

De 25 de ani se tot fac schimbări în învățământ, se tot dau testări. Dacă ar învia Spiru Haret, ce-ar spune?

Apropo de testarea națională la clasele II-IV-VI. Concluzia: mult zgomot pentru nimic. Totul este confidențial, chei și coduri cu nemiluita, mai ceva ca la NATO și BAIKONUR! De ce atâta cheltuială și nervi? Mai bine s-ar reintroduce examenele de absolvire și admitere.

Cu nostalgie îmi aduc aminte de serbările de sfârșit de an școlar de la școala din Părhăuți - Suceava, de acum mai bine de patru decenii pe când directori erau Costică Ignătescu, George Hodorobă și Mihai Bocancea. Primii doi au trecut la cele veșnice (fie-le țărâna ușoară!). Domnului profesor Mihai Bocancea, pensie lungă și sănătate.

Kolea KURELIUK

În știința literară contemporană, general acceptată, aproape axiomatică a devenit afirmația conform căreia diversitatea modalităților de reflectare în literatura universală a laturilor material-spirituale ale vieții omenești printr-o adecvată înțelegere a specificului transfigurării artistice a realității, în cele din urmă, se poate reduce la un număr limitat de teme general umane sau „veșnice”, cum ar fi iubirea, egoismul, moartea, inadaptabilitatea individului, avariția, lupta pentru eliberarea națională și socială, tema edificării sau a înnoirii lumii, „îmbibate”, uneori, de mesianism ori procirea unei sperate vieți fericite, teme, care, abordate într-o strânsă legătură cu împrejurările istorice date, cu fiecare reluare a lor dobândesc reformulări originale, detaliierile noilor transfigurări artistice fiind, în fond, *old things in a new way* (teme vechi prezentate într-o formă nouă), conform unei inspirate subsumări a cunoscutului estetician, dr. Samuel Johnson.

O exemplară formulare poetică a mesianismului cu aproape toate *tim*-urile (engl. temă, subiect, cuvânt caracteristic) sale noțional-beletristice, în literatura universală o întâlnim pentru prima oară, pare-se, în opera poetului latin Publius Vergilius Maro (70-19 î.Hr.), născut într-un sat de lângă Mantua, în familia unui mic proprietar de pământ, care, neavând posibilitatea de a se școli în tinerețea lui, l-a trimis pe fiul său la învățătură la Cremona, apoi la Milano, Neapole și Roma, unde acesta s-a împrietenit cu poezii vremii și, asemenea lor, într-o mică măsură s-a interesat de evenimente politice, el având norocul de a fi fost îndrăgît de prietenul împăratului Octavian Mecena, care adora poezia, luându-l pe Vergiliu sub protecția sa. O detaliată prezentare a vieții și opereii lui Vergiliu a realizat Frank Tenney (*Virgilio, l'uomo e il poeta*, 1930).

Notorietatea universală i-au adus trei opere: *Bucolicele*, *Georgicele* și *Eneida*.

Bucolicele, numite mai târziu Ecloge („versuri alese”), alcătuiesc un ciclu de zece ample poezii pătrunse de sentimente melancolice, în care poetul cântă viața păstorilor.

Cu totul diferită este tema din *Ecloga IV*, în care întâlnim o primă prezentare literară a prorocirii unei vieți fericite, al cărei model poetic va fi preluat de urmași, prin adaptarea *tim*-urilor lui Vergiliu la realitățile vremurilor lor.

Prin modul de prezentare a mesianismului, subliniază cercetătorul polonez Stanislaw Strabla (*Wergiliusz. Świat poetycki*, Wrocław-Warszawa, 1983), *Ecloga IV* este „cea mai controversată operă”, pentru care în antichitate și mai târziu, în Evul Mediu, lui Vergiliu i s-a atribuit „renumele de mag și profet”. Căci, în primul rând, denumirea temei, *mesianism*, provine de la prorocirea, cu mult înainte de nașterea lui Isus Hristos, a venirii izbăvitorului lumii, Mesia. Cum s-ar părea, această prorocire a fost „înveșmântată” artisticeste într-o „haină” mitologică a antichității: conform prorocirii profetei Sibilla, ce trăia într-o grotă din apropierea orașului italian Komo, pe pământ va începe o nouă restaurare a lumii după ordinea cosmică statornicită (așa-zisa *magnus ordo*, consonantă într-un anumit fel cu teza lui Mircea Eliade din *Mitul eternei reîntoarceri*), o epocă nouă (= tim general folosit, apoi, de toți poezii), prima dintre cele patru, epoca de aur, care va veni în timpul consulatului lui Pollio (75-74 î. Hr., contemporanul și protectorul lui Vergiliu), când se va întoarce Fecioara Aстреia, zeița dreptății (dreptatea = un alt tim în abordarea temei mesianice și în Biblie: „Așa grăiește domnul: „M-am întors cu milostivire către Sion (...), și Ierusalimul se va chema „cetate credincioasă”; Zharia, 8:3; în traducere ucraineană, „cetate credincioasă” are drept echivalent sinonimic, cu o „trimiteră” mai evidentă spre profan - „cetate dreptății”; asemenea identificării zeiței (antice) cu dreptatea, se identifică Isus pe sine însuși, zicându-i lui Toma: „Eu sunt calea, adevărul și viața”; Ioan, 14:6; la Șevcenko, crezul mesianic creștin este redat chiar și prin același lexem, dreptate: „Встане правда, встане воля”, ceea ce, tradus ad

litteram (traducerile literare realizate până acum fiind extrem de inexacte) înseamnă: „Veni-va dreptatea, veni-va libertatea”, „Și va fi dreptate pe pământ”, iar Diana-Artemiza, protectoarea fecioriei și ajutătoarea femeilor lehuze „îl va aureola pe acel copil slăvit”, pe „copilul-mlădiță”, pe „pruncul” trimis de zei din cer. Venirea Pruncului, a Izbăvitorului, Fiului, Împăratului lumii și dreptății au prorocit în cărțile lor profeții Vechiului Testament Ioil (835-830 î. Hr.), Isaia (760-680 î. Hr.), Iezechiel (590-570 î. Hr.), Ieremia (585-580 î. Hr.). Această minune, vestește Vergiliu, se va petrece în timpul lui Asinius Pollio, adică cu mult mai târziu față de prorocirile vechilor profeți. Prin urmare, una din enigmaticele din Ecloga IV, neelucidată nici până în ziua de astăzi, o reprezintă întrebarea - cine anume este acel Prunc, care va instaura în lume epoca de aur. Cum subliniază J.Carcopino (*Virgile et le mystere de la IV-ème*

eclogue, 1930), doar simplele ipoteze formulate până în prezent în legătură cu această chestiune, alcătuiesc o foarte bogată literatură. După modalitățile de identificare a Pruncului, comentatorii, în genere, se împart în două grupe: unii identificând figura Pruncului cu aceea a lui Isus Hristos, cum pentru prima oară în istoria acestei chestiuni a procedat Sfântul Augustin, iar alții îl identifică cu diferite personaje istorice: cu fiul lui Pollio, cu Alexandru, fiul lui Antoniu și al Cleopatrei, cu fiul lui Gaius Claudius sau cu însuși împăratul Octavian Augustus ș.a.

Conform celei de a treia presupuneri, Pruncul reprezintă o figură mitologică, este simbolul zeițăii prorocită de Cărțile sibilnice. O altă enigmă a poeziei Ecloga IV reprezintă faptul ce anume a constituit izvorul mesianismului lui Vergiliu: profeticele Cărți sibilnice (scrise în ebraică, greacă și latină), achiziționate de împăratul mitic al Romei, Tracvilus Trufașul, în sec. al IV-lea î. Hr. de la profeta Sibilla (a se vedea un alt tim comun - asemănarea tipologică în „nominalizarea” izvoarelor mesianismului la alte popoare: aproximativ la fel se numesc cărțile profetice polone - *Księgi narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego* sau cele ucrainene, de inspirație polonă, cum se crede - *Книги буття українського народу* sau doctrinele filosofice stoice și neopitagoreice ori mesianismul ebraic, deoarece există o destul de pronunțată consonanță (chiar și prin aceleași ti-

muri) între noua fericire prorocită de Vergiliu și de către profeții Vechiului Testament, ca și la Șevcenko, de altfel, pe care aceste „idealuri veșnice”, conform expresiei lui Serhi Efremov, „îl unesc cu cei mai mari promotori ai idealurilor omenirii și îl introduc în panteonul genilor lumii”. Cu aceste „idealuri veșnice” trebuie să fie pusă în legătură permanenta speranță a venirii visatei și așteptatei perioade noi, a unei vieți noi, speranță propovăduită de învățătura biblică și adânc intrată în conștiința popoarelor și în scrierile literare cu caracter mesianic, prin supralicitarea epitetului conceptual, nou. În Epistola către romani a Sfântului Apostol Pavel (6:4) se proroceste: „Noi deci, prin botezul și moartea Lui, am fost îngropați împreună cu El, pentru ca, după cum Hristos a înviat din morți, prin slava Tatălui, tot așa și noi să trăim o viață nouă”. Într-o legătură directă cu ideea venirii unei vieți noi, Pavel folosește doi termeni: „omul

vechi”, cel care a fost înainte, în viața trăită în păcat, și termenul de „om nou”, deci credinciosul „care poate primi o viață nouă în Hristos” (Donald C.Stamps, *Biblia de studiu*, București, 2000, p. 1609). Într-o legătură organică cu acest concept se află, probabil, și speranța într-o viață nouă proclamată în opera sa de Taras Șevcenko, adânc familiarizat încă din copilărie cu Biblia, din care folosește teme, motive, subiecte ș.a., adaptându-le la realitatea patriei sale, a omenirii, în genere, și militând cu înflăcărare pentru împlinirea speranțelor proclamate, speranțe care, asemenea oricărui ideal, sunt irealizabile. Nu întâmplător, la o atare concluzie au ajuns încă vechii greci, întruchipând-o în mitul Pandorei, în cutia căreia au rămas ascunse pentru totdeauna speranțele oamenilor, ceea ce îi îndeamnă pe scriitorii din fiecare epocă să lupte pentru aceste speranțe și, totuși, să nu le vadă împlinite, faptul în care, cum remarcă unul dintre esteticienii germani, constă plăcerea tragicului, resimțită de cititor în lectura opereii beletristice. Ideea mesianică a instaurării unei vieți noi în Ucraina (fapt dedus din opera lui Șevcenko până în 1991 prin prisma sociologist-vulgară și echivalat cu perioada „roză” a comunismului) pare a fi mai degrabă utopică, versurile lui Șevcenko fiind actuale și astăzi, ele rămânând și în continuare o expresie arzătoare și permanentă a năzuinței oamenilor de a trăi într-o lume alcătuită după sfânta dreptate.

Ioan REBUȘAPCĂ

JOCURI DE CUVINTE ÎN PLIN CIREȘAR

„Ziua Copilului” visând solstițiul de vară...

Bine coapte, cireșele nasc fermenți de cireșată.

Încă nu s-au copt perele în plop!

„Cireșar” pe rămurele. Roșioare, dulcișoare - cireșe și pe tarabe.

„Simții vara, simții vara!” - cântă-n zăvoi un pițigoi.

Copilul înalță un zmeu, părinților săi li se face viața mai colorată.

Fân cu miros de coasă. Jos, sub o brazdă, o cireășă rețezată.

Alo!112?.. Mărăcini din gardul vecinului rănesc crengile cireșului meu!

Lipsa de lectură e greu s-o acoperi doar cu copertile trilogiei pentru copii „Cireșarii”.

Grădina de vară „Cireșica” nu vă deșteaptă amintiri?

Un vânticel împleticit se dezmeticește pe miniobrăjorii roșii ai unor fructe de cireș.

Adunarea generală a pomicultorilor, dispusă să aprobe sprijin bănesc cireșilor zdrențuiți

de furia degustătorilor amatori.

Un sâmbure de cireășă amară moare de plic-

tiseală. Nici un cioc nu se autoinvită să-l înghită.

În obrazul unui cireș bătrân a apărut o cicatrice de inimă, săgetată de un briceag certat rău cu mama Natură.

Să ai o inimă de „cireșar”, nu te costă nimic.

Iar dacă ai depășit vârsta și nu o ai, ce câștigi?

S-au potrivit: el, bun de gură, ea, cu buzele aprinse ca două cireșe roșii. Numai pupăciul în văzul lumii e de ei!

Cireșele cu codiță pot fi cercei bio - de circumstanță.

Cireșii cu ramurile foarte înalte susțin moralul graurilor.

Cireșele amare țin cumva de domeniul amărăciunii?

Plăcinta cu cireșe e ruda rustică a prăjiturii de la oraș.

Cipor de grauri!.. Pentru pomicultori: culegători de cireșe cu de-a sila!

Din cea mai apropiată cireșată sărut o gură... de damigeană!

.....
Fără o tresărire de Cireșar,

Fără pic de joc de cuvinte,

Începutul de vară nu-i vară...

E-o verișoară de-a mea sau de-a ta.

Mihai MATEICIUC

(Dramă în trei acte)

(Urmare din numărul 261/262)

NAZAR STODOLEA

de Taras Șevcenko

Un pețitor: Și pescari, și vânători, și cazaci ne-ndurători. Avem chipuri nemțești, venim din țările turcești. Pentru că la noi în țară s-a iscat furtună mare, i-am spus tovarășului meu: „Ne sperie furtuna, oare, hai-dem la vânătoare!” Și ne-am dus; am umblat în jos și-n sus, și nu ne-am odihnit, dar nimica n-am găsit. Dar am întâlnit un mire în șa, care ne-a zis așa: „Ei, voi, vânători, tineri feciori, inima bună să vă fie, să-mi fiți cu prietenie! Am zărit o căprioară - frumoasă fecioară; nu știu de mâncătură, de somn, de băutură și doar cu voi cutez, ca să o vânez; dacă mă ajutați, vă voi răsplăti cu ce veți pofti: zece livezi sau cu ochii cât vezi. Asta ne trebuia. I-am luat urma prin livezi, cu ochii cât vezi, și-n țara nemțească și în cea turcească; țări bogate-am colindat, dar de-o căprioară - frumoasă fecioară tot nu am dat. Și-am grăit mirelui: ce minune-i acea căprioară? Hai să vânăm alta, mult mai sprintară! Dar mirele nostru, nici să n-audă: „Pe-unde am umblat, țări bogate-am colindat, așa căprioară - frumoasă fecioară, nici că am aflat!” După urme iar am pornit și-n satul acesta am poposit; numele nu i-am aflat, că viscoala iar s-a iscat. Noi vânători, tineri feciori, dimineața ne-am sculat și de urme iar am dat. Și-am văzut c-acel vânat chiar la voi în bățatură a intrat; și în casă a pătruns, și-n odaie s-a ascuns; deci în casa voastră se găsește acea căprioară - frumoasă fecioară. Noi cuvântul l-am gătat și-așteptăm c-acel vânat, mirelui să-i fie dat, s-o gătim de cununat. Facem o faptă omenească sau așteptăm să mai crească?!

Choma: (prefăcându-se sincer) Ce-i cu năpăstuirea asta?! De unde mi-ați adus necazul asta?! Halea, tu auzi? Draga mea, ajută-mă te rog, ce să fac eu cu acești feciori-vânători?

(Halea iese și se oprește în mijlocul odăii și, rușinoasă, lasă privirea în jos, își joacă degetele).

Choma: Vedeti, voi feciori-vânători, ce mi-ați făcut? Ne-ați făcut de rușine, pe mine om bătrân și pe fiica mea!.. Ai-ai! Iată, ce vom face: sfânta pâine o primim, cuvântul bun îl prețuim, iar, ca să nu ne mai speriați, căprioara - frumoasa fecioară o mai păstrăm, iar pe voi vă legăm. Ne-a venit și nouă rândul să ne spunem gândul. Ei, de îndată copilă mea, supărată nu mai sta, ori - nu ai cu ce lega pe acești feciori-vânători? Auzi..., Halea nu cumva nimic nu are, nici, măcar, două ștergare!? Nu a știut nici de tors, nici de țesut, nici măcar de cusut - să-i lege cu o sfoară, dacă asta-i tot ce are.

(Halea iese și reintră destul de repede aducând pe o tavă de argint două ștergare frumos cusute și o pune pe pâinea adusă de pețitori, apoi se apropie de tatăl ei, se înclină respectuos, „până jos”, și-i sărută mâna; apoi, ia tava cu ștergarele, se apropie de pețitori și le dăruiește unuia, apoi celuilalt. Pețitorii, după ce au luat ștergarele, se înclină înspre Choma).

Pețitorul: Noi ștergarele primim și tatălui mulțumim, că bine fata și-a crescut, cu hărnicia s-a-ntrecut! Și frumoasei fecioare mulțumim, că se trezea de dimineață și-a țesut subțire ață, și în timpul ce-a trecut, toată zestrea și-a făcut!

(Halea ia ștergarele și leagă pețitorii, pe fiecare separat, peste umăr, se depărtează și se uită insistent spre ușă).

Choma: (Către Halea) Am înțeles, am înțeles! Tu vrei să-l legi și pe mire. Eu zic să-l legăm amândoi, dar mâine. Pesemne s-a speriat, de nu s-a arătat. Lasă, te prindem noi, nu vei scăpa!

Pețitorul: El va zbura și singur, când va auzi cu ce vă lăudați.

Choma: Ei, până va zbura, noi n-o să așteptăm. Vă rog să luați loc. Ce e pus coala, totul vom mânca și ce mai avem, totul o să bem, că de vorbit mai avem. Iar tu, Halea, nu mai sta, pune miedul în pahare și pâinea cu sare, pe musafiri să-i poștești, cu respect să-i primești!

(Pețitorii se așază, cu importanță, la masă. Halea primește paharul și sticla din mâna tatălui, paharul umplut îi dă unuia din pețitori, iar acesta nu-l primește).

Pețitorul: Noi v-am făcut atâta tevdură, că ne temem să nu ne puneți otravă în băutură... Vă rugăm să gustați! (Se înclină).

(Halea se uită la tatăl ei, apoi, repede și rușinată apropie paharul de buze și-l oferă pețitorului).

Pețitorul: (Ridicând paharul) Acuma, da! Dă, Doamne, tinerilor noștri noroc la bune bucate, și multă sănătate, nepoții să-i însurăm și strănepoții să-i botezăm...

(Cuvântul pețitorului este întrerupt de cântatul unui grup de colindători la fereastră. Toți ascultă cu atenție. Choma, cu dojană, își răsucește mustața; Halea se uită la fereastră cu bucurie. Pețitorul încearcă să colinde odată cu colindătorii).

Frumos colindă cazacii noștri!

COLINDA: (Traducere a colindei ucrainene „Nova radist stala”)

O, ce bucurie
Ce ni-i dat să fie;
Steaua dulce strălucește,
Lumii-ntregi vestește. /2

Din Fecioară s-a-ntrupat
Domnul cel adevărat;
Lumea toată se închină /
Spre a Lui lumină. /2

Choma: (Către Halea, cu un ușor reproș) Eu ți-am spus să poruncești ca să nu se dea nimănui drumul! Te-au năpădit gândurile, ai uitat!

(Intră Nazar cu un grup de cazaci tineri)

Nazar: Dă, Doamne, o seară bună! Și-ajută-i în toate faptele lor bune!

(Toți cazacii repetă aceleași cuvinte. Nazar, fără să scoată șapca, se oprește stupefiat; se uită când la musafiri, când la Halea. Toți au tăcut).

Choma: (Răzând) Mulțumim, mulțumim!.. Fiți buni, luați loc, vă rugăm.

(Tăcerea se prelungește. Halea, zâmbind, se uită pe furiș la Nazar).

Nazar: Ne așezăm, ne așezăm, numai să avem unde; noi suntem musafiri, cam, nepoftiți. Poate, v-am deranjat; atunci vom pleca... de unde am venit. (Se uită la pețitori) Ia te uite de ce polcovnicul m-a trimis cu niște hrisoave tocmai în Ținutul-Liber! (Se uită la Halea). E bucurie mare la tine!

Toarnă-mi repede și mie, voi bea și eu în sănătatea ta! Nu te speria, nu te speria, toarnă-mi. (Halea, îngrozită, scapă sticla și paharul).

Choma: (Turbat) Cine îndrăznește să-și bată joc de fiica mea?!

Nazar: Eu!.. Nu vezi?.. Eu, Nazar Stodo-

lea!.. Acela căruia tu, ieri, i-ai promis fata de nevastă, acela pe care îl cunoști încă din vremea când el te-a salvat de cuțitele haidamacilor! Adu-ți aminte încă... eu sunt acela care nu ar permite nice hatmanului să-și bată joc de mine! M-ai recunoscut?

Choma: Recunoscut. (Indiferent). Și..., mai departe?

Halea: (Către Nazar) Cum, nu... tu... ai trimis?..

Choma: Taci! Pleacă de-aici!

Nazar: (Oprind-o pe Halea) Ia stai, rămâi aici! Și pe tine te păcălesc?

Choma: Nu o păcălesc, ci poruncesc, așa, ca părinte. Ea e logodită deja cu polcovnicul din Cihyryn.

Nazar: (Cu dispreț). Cu polcovnicul?! Ieri a fost a mea și astăzi e a polcovnicului, iar mâine a cui va fi? Auzi Halea?

Halea: Aud! O, cum m-au amanetat! (Halea cade în mâinile lui Nazar).

Pețitorul: Îndrănesc să explic...

Nazar: Taci, păgânule, viperă!...

Choma: Dă-mi fata! (Se repede la Nazar)

Nazar: Înapoi, Iuda!

Choma: (Speriat) Prochor, Maksym, Ivan, Stecha! Hei, care sunteți acolo? Luați-l pe banditul ăsta, e-n stare să mă omoare în bătaie!

Nazar: Dumnezeu o să te bată, vânzător de copii! (Către Halea) Halea! Dragostea mea! Spune-mi, măcar, un cuvânt: tu nu ai știut după cine; nu ai știut?!

Halea: (Revenindu-și în fire). N-am știut, pentru Dumnezeu, n-am știut!

Nazar: (Către Choma) Auzi, tu?

Choma: N-aud; eu am devenit surd!

Nazar: (Către musafiri) Oameni buni, dacă voi nu sunteți surzi, atunci ascultați-mă. El mă numea fiul său, iar eu îl numeam tatăl meu și el atunci auzea bine toate astea, iar astăzi a devenit surd. Unde e dreptatea lui? Este el un om cinstit, cu dreptate, ha? (Oaspeții tac).

Hnat: (Se apropie de Nazar) El nu este om; lasă-l în plata Domnului; așa un netot nu merită niciun cuvânt bun! (Îl ia pe Nazar de mână).

Nazar: Stai puțin! Nu, el este om, el m-a numit fiul său. (Către Choma)

E-adevărat?

Choma: Nu-i treaba ta, pe cine și cum să-l numesc. Eu sunt tatăl ei și nu al tău; deci, stă în puterea mea s-o dau după cine vreau.

Nazar: Și dacă ea nu va voi, atunci... cum?

Choma: O voi sili.

Nazar: Oare se poate sili pe cineva să trăiască sau să se înece? Ești tu, oare, Dumnezeu, ai putere să faci minuni? Sau, nu cumva ești diavol, de n-ai milă nici de propriul tău copil? Vezi bine că ea are inimă, iar tu vrei să-i pui în loc o piatră. Ascultă, și tu ai fost cândva tânăr, și tu ai avut cândva și bucurii, și necazuri. Spune-mi, ce simțea, ce-ți spunea inima, când cineva te disprețuia?

Choma: Vorbe!..

Nazar: (Agresiv) Tu... răzi de mine?! Crezi că nu te voi strivi ca pe o rămă? Mincinosule! (Se apropie repede de Choma și-l apucă de beregată).

Halea: (Îl apucă repede pe Nazar de mână) Ce faci? Omoară-mă pe mine, taie-mă! (Nazar își revine în fire și lasă mâna în jos).

Choma: (Aleargă spre pețitori). Ați văzut?.. A vrut să mă sugrume! (Pețitorii tac).

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Eusebie FRASENIUC

Rezultatele alegerilor prezidențiale din Ucraina constituie o înfrângere a Kremlinului

Ucraina a ales în primul tur un președinte proeuropean, nu unul prorus, apreciază experții chestionați de Deutsche Welle (DW). Pe de altă parte, aceștia avertizează că în fața noului șef de stat stau serioase provocări.

Simpatiile majorității alegătorilor față de Petro Poroșenko sunt explicate de experți prin faptul că acesta a avut o campanie electorală reușită și o prezență activă pe scena ambelor revoluții, și anume a revoluției din 2004 și a celei din 2014. Profesorul de politologie Oleksi Haran a declarat Deutsche Welle că unele aspecte din biografia lui Poroșenko, cum ar fi faptul că este un oligarh, că a fost membru al Biroului politic al scandalosului Partid Social-Democrat (unit), că a fost unul dintre întemeietorii Partidului Regiunilor, că a fost ministru al economiei în guvernul odiosului Mykola Azarov pe vremea și mai odiosului președinte Viktor Ianukovyci, au rămas în afara atenției electoratului.

În schimb, axarea campaniei electorale a Iuliei Tymoșenko pe tema aderării Ucrainei la NATO a dus la pierderea popularității sale în rândul ucrainenilor, popularitate care și așa era mai mică, decât cea a lui Poroșenko. „Promisiunile de a organiza un referendum în problema aderării Ucrainei la NATO au avut ca efect iritarea electoratului din estul țării, fiind o eroare a staff-ului electoral al lui Tymoșenko“, a apreciat conducătorul centrului „Penta“, Volodymyr Fesenko, într-o discuție cu DW.

Dar, principala concluzie care trebuie trasă din alegerile prezidențiale - 2014 este eșecul Kremlinului, a declarat politologul Serhi Taran. „Toți politicienii care aveau o cât de mică legătură cu adepții Kremlinului au înregistrat la aceste alegeri un eșec zdrobitor“ - a menționat Taran. El este de părere că primele roluri pe scena politică ucraineană îl joacă doar politicienii proeuropeni, iar cursul lor spre apropierea Ucrainei de Uniunea Europeană a fost susținut și de alegători.

În opinia lui Taran, noul președinte are în față sarcina de a stopa separatismul în Donbas, de a-i elimina pe oligarhi din economie și de a promova reforme. Învingătorul în alegerile prezidențiale nu va avea o sarcină ușoară în acest sens, deoarece, în afară de situația grea din economie moștenită de la vechiul regim, el va trebui să înfrunte și puternica opoziție parlamentară. „În afară de aceasta, societatea a devenit conștientă de faptul că guvernarea este eficientă numai cu condiția unui control public sever așa că vom fi martori ai felului în care se schimbă țara noastră“ - este convins expertul.

Toți experții chestionați sunt convinși că reglementarea crizei din estul Ucrainei este o sarcină prioritară a noului președinte. Însuși Poroșenko a declarat la briefingul susținut imediat după anunțarea rezultatelor exit-poll-urilor, că prima vizită pe care o va efectua ca șef de stat va fi în Donbas. În același timp însă, el a exclus posibilitatea unui dialog cu separatiștii care nu vor depune armele. Volodymyr Fesenko este de părere că a doua sarcină ca

importantă a noului președinte trebuie să fie înnoirea puterii, stabilirea alegerilor parlamentare anticipate și lupta împotriva corupției.

Petro Poroșenko a mai declarat la briefing că intenționează să reia convorbirile cu oficialitățile de la Moscova. În acest context, el a precizat, totuși, că nu va fi niciodată de acord cu anexarea Crimeei, cu susținerea de către Rusia a separatismului în Donbas și că nu va renunța la cursul Ucrainei spre integrare europeană. „Despre toate celelalte ne putem înțelege în orice format“ - a spus Poroșenko. Legat de acest aspect, Volodymyr Fesenko apreciază că Poroșenko nu va mai putea renunța la aceste principii și că nu va mai intra în istoria Ucrainei ca încă un președinte prorus.

Poroșenko a promis că va numi noi conducători ai Ministerului Afacerilor Externe, Procuraturii Generale și Serviciului de Securitate imediat după investirea sa în funcție. Oleksi Haran crede că noul președinte nu va insista asupra reformatării totale a guvernului. „Prim-ministrul Arseni Iașeniuk va rămâne, cel mai probabil, în funcție deoarece el a purtat convorbirile cu Occidentul în legătură cu banii necesari pentru reforme. Dar soarta coaliției parlamentare nu este deocamdată stabilită“ - a spus Haran.

Soarta coaliției va depinde în mare măsură de poziția Iuliei Tymoșenko și a fracțiunii sale parlamentare, apreciază toți experții chestionați. Iulia Tymoșenko și-a recunoscut înfrângerea. „Echipa mea și eu însămi vom face tot posibilul pentru a ajuta toate verigile puterii din Ucraina să construiască o țară europeană puternică, pentru a organiza, în sfârșit, referendumul privind aderarea Ucrainei la NATO și pentru a o apăra prin dobândirea statutului de membru cu drepturi depline al UE și al sistemelor colective de securitate și apărare a păcii globale“, a declarat ex-premierul la briefingul organizat după anunțarea rezultatelor exit-poll-urilor.

Petro Poroșenko a învins în primul tur al alegerilor prezidențiale în condițiile unei participări record la vot a cetățenilor ucraineni, practic, din toate regiunile țării și a prezenței reduse în Donbas din cauza blocării procesului de vot în regiunile Donețk și Luhansk.

Este important faptul că Poroșenko a învins în toate regiunile, fără excepție: în vestul, sudul, centrul și estul țării. Este primul caz în istoria Ucrainei moderne când s-a înregistrat o asemenea unanimitate de păreri ale alegătorilor cu privire la persoana care trebuie să devină liderul țării. Cel de al cincilea președinte al Ucrainei are, așadar, un mare „carte blanche“.

Semnificativ reste faptul că Poroșenko și-a planificat prima vizită internațională în Polonia. De asemenea, este foarte important dacă Rusia va recunoaște rezultatele alegerilor prezidențiale și va relua dialogul (și nu șantajul) cu autoritățile ucrainene. Dacă Kremlinul va ignora în mod demonstrativ rezultatele alegerilor prezidențiale și nu le va recunoaște, aceasta va avea o influență negativă asupra ru-

blei rusești și a pieței de fonduri.

Dacă Rusia îl va recunoaște pe Poroșenko drept al cincilea președinte al Ucrainei și în plus va intra într-un dialog deschis și constructiv cu autoritățile ucrainene, rubla și piața rusă de acțiuni se va întări. Se pare, totuși, că Rusia va adopta o cale de mijloc: Kremlinul va recunoaște alegerile, dar nu va accepta un dialog constructiv, ci va continua politica „războiului rece“.

Ucraina are în față reforma constituțională și alegerile parlamentare. Și, lucrul cel mai important, anihilarea teroriștilor din estul țării. În această problemă, interesele autorităților ucrainene și ale Partidului Regiunilor coincid. Pentru Partidul Regiunilor este extrem de important acum să stabilească un dialog cu Poroșenko. În caz contrar, Partidul Regiunilor va dispărea, va rămâne în afara Radei Supreme căci principalul electorat al acestei formațiuni se află în regiunile Donețk și Luhansk. Însă apariția de facto a acelor Donbabwe și Luganda stau în calea viitorului politic, dar și economic, al Partidului Regiunilor. De aceea, este de așteptat ca regionalii să se unească cu Poroșenko în problema curățării Donbasului de teroriști, care nu vor avea altă soluție decât să fugă cât mai repede și cât mai departe.

Pentru rușii îndoctrinați de propaganda Kremlinului este semnificativ faptul că reprezentanții partidelor naționaliste extremiste nu au obținut nici 2% din voturi. Mai puțin chiar decât președintele Congresului Evreiesc Panucraian, Davyd Rabyovyci. Atunci despre ce fel de banderiști poate fi vorba? Maidanul a fost un răspuns la abuzurile familiei lui Ianukovyci și ale anturajului acestuia, o reacție de apărare a oamenilor aduși la limita suportabilității. Oamenii nu i-au urmat pe naționaliștii banderiști, ci s-au ridicat împotriva banditismului fățiș al „familiei“. Și a-l numi acum pe Ianukovyci președinte în exercițiu înseamnă a recunoaște deschis că acțiunile sale au fost corecte și a nu ține seama de exprimarea unanimă a voinței întregului popor.

Rezultatul alegerilor prezidențiale din Ucraina este cea mai bună variantă dintre toate. Este bine pentru hrivnă și pentru economia ucraineană în ansamblu. Evident, problemele economice nu s-au încheiat nici pe departe, iar Donbasul rămâne în continuare sub influența teroriștilor. Cu toate acestea, luminița de la capătul tunelului a început să se vadă. Este speranța că ce a fost mai rău pentru Ucraina, a rămas în urmă.

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA - mai aproape